

V I E N Y B Ė

74 M. 49 N.

BROOKLYN, N. Y.

1960 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 9 D.

TEL. APPLGATE 7-7257

KAUNA 15 C.

V. Noreikos nuotrauka

Paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę Chicagos jėzuitų sodyboje. Dešinėje - prieky aukuras, kaireje (prie paminklo) buvusio Kaune paminklo replika. (Žiūr. 3 psl.)

Eisenhoweris ir Kennedy Baltuosiuose Rūmuose

Gruodžio 6 d. seniausias amžiumi prezidentas Eisenhoweris ir jauniausias, naujai išrinktas, prezidentas Kennedy susitiko Baltuosiuose Rūmuose ir kalbėjosi tris valandas bendrais politiniais klausimais, bet daugiausia dėl

Amerikos vaidmens Vakarų pasauliui. Be to, Eisenhoweris su Kennedy kalbėjosi apie dolerio balansą užsienyje.

Spaudos atstovai, kurie turėjo progos matyti tą Eisenhowerio ir Kennedy susitikimą, pripažįsta, kad

tai buvęs abipusiškai nuoširdus susitikimas. Be to, tarp prezidento ir būsimąjo prezidento įvyko grynai privatus pasikalbėjimas, kuris tęsėsi valandą ir 45 minutes.

Naujai išrinktas prezidentas Kennedy, kurį prezidentas Eisenhoweris po senovei vadino senatorium, vėliau, kalbėdamas su spaudos atstovais, pareiškė, kad jis esąs patenkintas ta konferencija Baltuosiuose Rūmuose.

Pavergtoje Lietuvoje

Okup. Lietuva priversta siūsti savo gaminius į Kubą. Panevėžio mėsos kombinatas siūnčia konservus. Šiauriniai — dviračius, Radviliškis — silikatinius luitus, kurie panaudojami chemijos, naftos ir kalnų kasimo pramonėje. Netrukus, į Kubą bus siunčiami alus ir pienas. Sūdyti grybai siunčiami į Rytų ir Vak. Vokietiją bei Šveicariją.

Kaip pasakoja buvę Lietuvoje VILNIES skaitytojai, prostitucija prie viesbučių, kur apsistoja turistai ir šiaip keleiviai, tebevyksta. Beje, šis amatas nelaukiamas kriminaliniu nusikaltimu.

Kauno miesto ligoninėje dauguma gydytojų moterys. Spauda skelbia, kad visoje Lietuvoje 80% gydytojų yra moterys.

Lapkričio 19 d. Vilnių buvo apgulusi tokia tiršta migla, kokią vietiniai gyventojai neprisimena.

Vilniaus radijas ir spauda paminėjo Panevėžio dramos teatro 20 metų sukaktį. Nebegirdėti apie šio teatro įkūrėją ir pirmąjį režisierių J. Miltinį. Dar Nepr. Lietuvos laikais, J. Miltinis yra studijavęs dramos mokslus ir vaidinęs filmuose, Prancūzijoje.

Patys Lietuvos laikraščiai praneša, kad Kuršių Marių žvejai bėga į Vak. Vokietiją. Esama bėglių iš Šilutės.

DABAR Juozas Tysliava

Šiame numeryje — ketvirtame puslapyje, rasite laišką, rašytą asmens, kuris prieš pusmetį lietuviškai nemokėjo nei kalbėti nei rašyti.

Siųsdamas mums šį Amerikos armijos puskarininkio Jack R. Bails laišką, Kostas Liaudanskas (buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas) rašo:

“Kiekvienais metais iš Monterey kariškos svetimų kalbų mokyklos lietuvių skyriaus kariai atvyksta į Los Angeles kelioms dienoms susipažinti su lietuvių šeimomis, lietuviškais papročiais, valgiais ir... pasitobulinti lietuvių kalboje. Atvykusieji, mano rūpesčiu, apgyvendinami lietuvių šeimose. Prieš 6 mėnesius jie visi nėra girdėję lietuvių kalbos, nes paėmė iš grynai amerikoniškų šeimų. Po šešių mėnesių, puikiausiai susikalba lietuviškai.

Prisipažinsiu, kad skaitydamas tą “sulietuvejusio” amerikiečio laišką, aš turėjau kovoti su ašaromis. Man buvo graudu ir liūdna, žinant, kiek grynakraujų lietuvių nemoka savo tėvų kalbos — šios gražiausios ir turtingiausios kalbos pasaulyje.

Nenuostabu, todėl, kad ir “lietuvišiais esame mes gimę” giesmės autorius buvo kitatautis...

*
“Mes kalbėsime apie viską ir apie nieką”, pasakė Canterbury arkivyskupas, važiuodamas pas popiežių į Romą.

Taip ir buvo. — Man labai malonu jus matyti, tarė Pijus XXIII. — Mudu kuriame istoriją, atsiliepė dr. Geoffrey F. Fisher.

Bet istorija apie tai, kaip Anglijos karalius Henrikas VIII, negavęs popiežiaus leidimo skirtis su žmona, supyko ir atskyrė visą savo karalystę nuo Romos katalikų bažnyčios, faktiškai prasidėjo prieš 400 metų.

Per tą laiką — kalbant “apie viską ir apie nieką” — anglų kilmės išeiviai ir jų vaikai sukūrė ne tik Jungtines Amerikos Valstybes, bet ir tą nelemtą prietarą, būtent, kad katalikas, nors ir gambiausias politikas, negali būti renkamas prezidentu...

Ar šių metų lapkričio rinkimai Amerikoje, kaip ir tas dviejų bažnytinių valdovų susitikimas Vatikane, turės įtakos istorijai, tai ateitis parodys.

Ateitis ir, be to, komunizmas, kuris yra visų bažnyčių priešas.

*
Šiame Vienybės numeryje pradedami spausdinti praeitą savaitę New Yorke mirusio Lietuvos advokato Dominiko Nargelevičiaus atsiminimai. (Nukelta i 6 psl.)

Prof. Gen. S. Dirmantas kalba paminklo atidėtime Chicagoje. Stovi min. Kajeckas, konsulas P. Daužvardis, dr. M. Nasvytis.

V. Noreikos nuotrauka

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Vladas Bakūnas

Gruodžio 3 d. Los Angeles mieste (4415-23 Santa Monica Blvd.) atidaryti ir pašventinti lietuvių namai, įgyti bendromis lietuvių pastangomis ir skiriamomis lietuvių visuomeninės veiklos reikalams.

Šeštadieniui buvo pakviesti tik tų namų bendrovės akcininkai ir vos keli garbės svečiai, kurių tarpe matėsi prof. M. Biržiška, šv. Kazimiero parapijos atstovas kun. A. Vališka (atlikęs namų pašventinimo apeigas), garbės konsulas dr. J. Bielskis ir visa ellė kitų mūsų kolonijoje žinomų asmenų. Sekmadienį, gruodžio 4, buvo skelbta, čia populiariu terminu, "Open House" — kurią progą bendruomeninius namus aplankė daug šimtų Los Angeles ir apylinkių lietuvių. Ju tarpe atsirado naujų — neprašomų ir neragintų — rėmėjų, pasižadėjusių artimoje ateityje išpirkti namų akcijų už daugiau kaip du tūkstančius dolerių.

Šeštadienio vakare, kai mieliosios šeimininkės (čia paminėsiu vos kelias: Uzdavinienė, Žukauskienė, Skirienė, Dabšienė — o ką jau besakyti apie Mariją Afukienę, kuri tam visam savaitgaliui arvyko iš Yucapso) ištiesė baltai klorus stalus — salė pasirodė jau dabar maža, nes vien šėtininkų prisirinko tiek daug, kad reikėjo gerai susitvarkyti, norint nepalikti nei vieno "už durų". Bet vis dėlto visi netilpo ir daug kam teko "tūnoti" sektyčioje. Fr. Žukausko, F. Karaliūno, daktarinto V. Vaitiekūno, A. Zalčio, Norkaus ir jų talkininkų — daugiausiai lietuviškos tautos (neapmokamo darbo) būdu puikiai ištaisytame bare, kol po oficialios dalies publika pradėjo plaukti iš salės į barą, iš baro į salę ir taip aplinkui visus namus...

Oficialioje dalyje, kurią vedė vienas tų namų įgytimo akcijos entuziastų, žurnalistas Juozas Kojelis — puikių sveikinimo ir linkėjimų kalbų pasakė garbės konsulas dr. J. Bielskis, prof. M. Biržiška, inž. J. Jodelė (ALToS), Al. Dabšys (BALFo), o "mūsų šikis" Lionginas Jankus (tarpe kita ko: kunigas, BALFo centro reikalų vedėjas) net iš Brooklyno atsiuntė šiltų sveikinimų ir nuoširdžių linkėjimų glėbį šia iškilminga proga. Jonas Uzdavinys, direktorių tarybos pirmininkas ir vienas iš pagrindinių stulpų, ant kurių

buvo "pastatyti" šitie namai (jis, rodos, akcijų nupirko už 1,000 dolerių), trumpoje kalboje perbėgo vargo kelius, kurie atvedė į šiuos namus. Jis, labai užtarnautai, susilaukė šiltos padėkos iš susirinkusiųjų, nes jo, kaip direktorių tarybos pirmininko, pareigos buvo ir tebėra pačios sunkiausios ir nedėkingiausios.

Po puikių vaišių, bare buvo spūstis... Prof. M. Biržiška, savo nuoširdžioje ir atviroje sveikinimo kalboje išreiškė kiek susirūpinimo, kad esą baras, arba sektyčia, "nors ir nedidelė bet vistiek perdidelė"... Bet ką gi bepadarysi; kaip matome — tai labai gausiai lankomas "kampelis", ir labai geras pajamų šaltinis...

Kalbant apie svečius... turėjome jų nuo Atlanto krantų ir... nuo Sibiro taigų ir Lietuvos laukų... Dr. Kazickas su žmona, viesėję Amerikos vakaruose, grįždami į New Yorką, teikėsi pagerbti mūsų kulių namų atidarymo iškilmes bent trumpu juose stabtelėjimu. Kolegos A. Gustaičio lydimi jie turėjo labai plačią programą dar likusiam vakarui ir dėl to negalėjo ilgėliau užbūti mūsų iškilmėse ir vaišėse. Tai svečiai — nuo Atlanto.

O virš visų garbės svečių — pats garbioliausias tikras reikėtų atiduoti sesyval moteriškėi, vos prieš kelias dienas į čia arvykusiai per Maskvą iš Lietuvos — Rozalijai Gustaičiai, kuri dar tebedarė lia ir Lietuvos laukų ir Sibiro taigų vėjais, nes deportuota iš Lietuvos į Sibirą, ten iškasėjusi eilę metų, grįžo Lietuvos iš bar — dabar per Maskvą — arvyko į Los Angeles, savo dukros, pomios Gajauskienės šeimoje. Gajauskai, miela pabrėžti, yra vieni stambiausių akcininkų čia kalbamų lietuvių namų bendrovėje.

Turėjau malonios progos sėdėti šale Gajauskų šeimoje. Namų atidarymo ir pašventinimo iškilmėse buvo užbaigtos Lietuvos himnu. Paklausiau Getautienę, ar Lietuvoje dar kur nors girdimas Lietuvos himnas. "O, ne — jau daug metų nesu girdėjęs..." — buvo jos atsakymas. Lietuvoje, esą, kalme, tebeskamba tik lietuviška daina, rusiška — negirdėti; anot jos žodžių "rusai Lietuvos kaimuose dar nėra įsiveisę...". Kitas reikalas miestuose... Bet

kitais "lietuviški reikalai" atrodo Sibire. Pagal ją, Getautienę, kai ji gyvena Sibire, keturi lietuviai vieną vakarą užtraukę skambią lietuvišką dainą. Sekančią dieną tie keturi jau buvo išvežti ir niekas apie juos daugiau nėra girdėjęs... Mano užklausa, "kokie pirmieji įspūdžiai Amerikoje — Getautienė, juokaudama, atsakė, kad "...dar nesuįsigaudo pergyvenimuose — atrodo, panašiai, kaip ir Lietuvoje"... Vadinasi, nei amžius, nei pergyvenimai jos nepalaužė — ji tebėra išlaikiusi gyvą ir sveiką lietuvišką sąmojų, net humorą...

Kaip su tais namais toliau? Jo kalendorius, vos kreida ant sienos terašomas, atrodo šitaip: gruodžio 10 — dramoms sambūrio pobūvis, gruodžio 17 — Bendruomenės kultūros klubo steigiamasis susirinkimas, sausio 14 — Klaipėdos krašto prie Lietuvos prisijungimo minėjimas ir t.t. ir t.t. — nežiūrint į sekmadenius, kurie jau perpildyti jaunimo ratelių pamokomis, posėdžiais, susirinkimais ir kavutėmis...

Nieko jau nebeliktų pridėti apie 4 būrus, kurie priklauso prie bendro priklobo; visus, pastarosiomis dienomis, užėmė lietuvių šeimos, atvykusios iš svetur — Argentinos, Brazilijos, Kanados ir Amerikos Rytų. Vadinasi — lietuvių namai — lietuviams.

Ir pabaigai... gana charakteringas momentas: grupė, patį vadinusi "neutraliais" tautininkais, raštu kreipėsi "Lietuvių Bendruomenės Centrai" norėdami išsiaiškinti galimybes dėl bendrų pastangų ir išteklių sujungimo vieneriems namams įsigyti. Tokias pastangas, nors ir dabar, reikėtų tik pasveikinti, nežiūrint, kad tos grupės pavardžių sąrašė minima "užkietėjusių" tautininkų vardai. Nežinau koks bus į tai, jau egzistuojančių namų, steigėjų ir valdytojų atsakymas, bet teko nugirsti tokių pašnekų, kad to laiško autoriai, pirm negu kreipėsi į bendruomeninių namų organus, būtų geriau padarę, tą reikalą "išsiaiškinę" su Dirvos žmonėmis...

Los Angeles lietuvių demokratų skyriaus valdyba: sėdi — Buronienė, inž. J. Kliskis (pirmininkas). Stovi — iš k. į d.: Šimkevičius, Yakutis, Burokas.

L. Briedžio nuotrauka

Bendras įspūdis — mano asmeniškai (jei norite) didelis, gilus, sentimentalus. Kaip tik supuolė "du grybai į barščius" ... Neseniai grįžau iš BALFo selmo Chicagoje, kur pergyvenau nelauktai gražių ir netikėtų lietuviško gyvenimo momentų (apie kuriuos — sekančiame Vieniybės nr.) ir štai, čia pat, "namie", lietuvių namų atidarymo iškilmėse, kurių metu pergyvenau tiek daug lietuviškos dvasinės šilumos, kurios pasigedau jau gal daugiau nei virš dvidešimt metų...

1860 ŠVENČIAME ŠIMTAMETINĮ JUBILĖJŲ 1960

PASKUTINIŲ NUTARIMU IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4** % I METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3% % reguliaraus plus 1/4% specialaus).

3 1/2 % per metus Reguliarus metų ketvirčio dividendas

Nuo DEPOZITO-DIENOS Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Uželkite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE **KINGS COUNTY SAVINGS BANK**

A MUTUAL BANK
"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antradienio iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676
Member Federal Deposit Insurance Corporation.

Zalgirio mūšio 550 metų sukakties minėjimo (kurio programoje paskaitą skaitė rašytojas J. Balčiūnas-Svaistas) meno dalies atlikėjai Armonienė, muz. Narbutas, Razutienė.

L. Briedžio nuotraukos

Lietuvių šv. Kazimiero parapijos parengime "bazare" - matome Los Angeles miesto sanitarinio distrikto viršininką Mr. Renson - kartu su juo dukra, lankančią tos parapijos mokyklą. Šalė jų - parapijos klebonas kun. J. Kučingis.

KLAUSKITE PATYS SAVES

Į žemiau pateiktus klausimus jums atsakys firma, kuriai rūpi geras pataravimas prieš jums siūniant

DOVANŲ PAKETUS Į U.S.S.R.

1. Ar firma yra patikima?
2. Ar yra tai įrodžiusi?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja, išsiunčia ir paruošia visus reikiamus dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias įpakavimui dėzes?
5. Ar ištikro ši firma dirba daugiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji yra oficialiai parvirtinta?

Atsakymas bus TAIP i visus aukščiau pateiktus klausimus, jeigu jūs savo dovanų paketus siūsite per bet kurį iš skyrių:

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

263 Market St. Newark 2, N. J. MARKET 3-1968
979 Broad Street Trenton, N. J. Tel. EXport 4-8085
830 W. Broadway S. Boston 27, Mass. ANDrew 8-8764
633 Hudson Ave. Rochester 21, N. Y. BAKER 5-5923
346 Third Ave. Pittsburgh 22, Pa. GRant 1-3712
851 Ho'lins St. Baltimore 1, Md. MIlberry 5-5737
716 Walnut St. Philadelphia 6, Pa. WALnut 5-3455
4102 Archer Ave. Chicago 32, Ill. FRontier 6-6399
1991 Broadway New York 23, N. Y. LYceum 5-0900
6446 Michigan Ave. Detroit 10, Mich. TASHmoo 5-7530
1313 Addison Rd. Superio: Ave. & 71 Cleveland 3, Ohio UTah 1-0807

Ilgiau kalbėta negu kovota

Lapkričio pabaiga ir gruodžio pradžia pasižymėjo dideliu judrumu visuomeniniame gyvenime. Zuvusių minėjime pasigesta kariskos drausmės ir tvarkos. Civiliams buvo leista per daug kalbėti. Kova Balfe dėl direktorių vietų. "Kolekcionieriai" uzurpavo dailininkus.

Antroji lapkričio pusė ir gruodžio pradžia pasižymėjo judriu visuomeniniu gyvenimu. Štai lapkričio 20 d. jėzuitų pastatų aikštelėje buvo atidengtas arch. J. Muloko sukurtas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Jei jau pats paminklas, prisitaikius įvairiems užsakytojų reikalavimams, atrodo kiek perkrautas, tai jo atidarymo apeigos buvo išstetos iki nepakėniamo nuobodulio. Iškilmės prasidėjo pamaldomis jėzuitų namų didžioje salėje. Jas atnašavo vyskupas Brizgys, pasakęs ir momentui pritaikintą pamokslą. Vėliau buvo susirinkta prie paties paminklo, kur įvyko atitinkamos ceremonijos.

Architektas Mulokas prie jo sukurto paminklo

Kalbėjo Lietuvos atstovas ministras Kajeckas, jėzuitų vyresnysis tėvas Krištanavičius, prof. generolo St. Dirmanto kalba truko 50 minučių (kita versija — 48 minutes) šaltam drėgnam ore! Vėliau iškilmės buvo tęsiamos net salėje, kur svarbiausias kalbėtojas buvo prel. M. Krupavičius, kaip paprastai, smarkiai puolęs visus nusilpusius lietuvių ir išvadines išdavikais tuos, kurie priima Amerikos pilietybę. Žodžiu, visos iškilmės truko per 5 valandas (nuo 10 iki 3 1/2 val. p. p.) Pradžioje į jas buvo susirinkę netoli tūkstantis patriotiškai nusiteikusių tautiečių, kurių skaičius vėliau kalbėtojų dėka praretėjo.

Ar dėl gausaus dvasininkų dalyvavimo ar dėl kokių kitų priežasčių visos cere-

monijos visai neturejo aiškaus ir trumpo karinio charakterio bei tvarkos. Kaip nesusigaudymo pavyzdį galima nurodyti elgesį su ponja Slezevičiene, kurios vyro vyriausybė pirmoji pradėjo organizuoti mūsų kariuomenę. Tuo tarpu kai kiti nieko bendro neturėję nei su kovom nei su kariuomene buvo sodinami į garbingas vietas, ji pati vos vos susirado kėdę. Ir į įvykusias vaišes ji nebuvo pradžioje įsileista, nors į jas buvo pakviestas jos žentas M. Mackevičius!

Liko mįslė, kodėl į iškilmes nebuvo pakviesti Dariaus — Girėno ir Don Varnas postų legionieriai, jei buvo kalbama, kad kviečiamas net ir Pentagono atstovais? Atrodė, kad visą Amerikos armiją atstovavo tamsiaodis trimitininkas, patrimitavęs per iškilmes.

ISPŪDŽIAI IŠ BALFO SEIMO

Čikagiečiai dar vis dalinasi įspūdžiais iš BALFO seimo įvykusio lapkričio 25 — 27 irgi jėzuitų namuose. Atrodo, kad ten buvo kalbama daugiau kaip patekus į "valdžią", negu apie patį šalpos darbą. O rinkimai į valdžią buvo kiek komplikuoti. Kaip pareiškė BALFO reikalų vedėjas kun. Jankus net trims VIENYBĖS atstovams, BALFą reikia "suvisuominti", į jį rinkti ne tik "mėlynojo kraujo" — atseit srovių skirtus asmenis, bet ir kitus, turinčius platesnės visuomenės pasitikėjimą. Pagal tą idėją BALFO įstatai jau anksčiau buvo pakeisti ta prasme, kad pusę direktorių skiria srovės, o kitą pusę renka seimas — "flooras", o tam kandidatus turėjo siūlyti nominacijų komisija, kurią sudarė M. Rudienė, dr. K. Drangelis, J. Talalas ir A. S. Trečiokas. Nominacijų komisija pasiūlė kandidatus, žiūrėdama, kad į "valdžią" būtų išrinkti reikalingi asmenys ir būtų tinkamai atstovaujamos atskiros kolonijos. Tačiau ne visi jos pasiūlymai praėjo, pvz. komisija pagėidavo DRAUGO moderatoriaus kun. Rimšelio (front), tačiau "flooras" savarankiškai išrinko dr. O. Labanauskaitę (k. d.) ir kun. B. Sugintą. Taip pat atsitiko; kad iš didelės Clevelando kolonijos niekas nebuvo išrinktas. Nuostabos sukėlė ir tautininkų "nuo srovės" pasiūlyti direktoriai: T. Blinstrubas; A. Senikas ir V. Alksninis, Krito į akis, kad pasiūlytųjų tarpe nėra seno BALFO veikėjo Trečioko. Dėl to buvo nemažai nepasitenkinimo, ir V. Alksniniui atsisakius, jo vieton buvo vėl pasiūlytas A. S. Trečiokas. Revizijos komisija, susidaranti iš "katalikų" St. Lušio, St. Dziko ir M. Klimo, jį perrinkti ir naujai kadencijai, padarė priekaištų dėl kai kurios netvarkos BALFO (Nukelta į 4 psl.)

Ministras Kajeckas atlieka atidengimo aktą.

Paminklą šventina vysk. Brizgys. "Klapčiukas" - Mykolas Drunga, toliau kairėje ALTO pirmninkas L. Šimutis.

Jūrų skautai padėjo vainiką inkaro pavydale. V. NOREIKOS NUOTRAUKOS

PASINAUDOKITE PLAČIAI ŽINOMOS IR GERAI UŽSIREKOMENDAVUSIOS FIRMOS, SIUNČIANČIOS SIUNTINIUS Į SSSR IR LIETUVĄ, PATARNAVIMU

PACKAGE EXPRESS & Travel Agency, Inc.
(Licensed by USSR)

Brooklyn, N. Y. 1530 Bedford Avenue, tel.: IN 7-6465 ir IN 7-7272;
Newark, N. J. 312 Market Street, tel.: MI 2-2452 ir MI 2-1681; Bowling Green 9-6992.

Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Visi muitai apmokami vietoje, mūsų istaigose. Prie firmos istaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%.

(Istaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 ryto iki 6 v. v., šešt. ir sekm. nuo 9 val. ryto iki 4

107 So. Vermont Ave. LOS ANGELES 4, CALIF. DUNKIRK 5-6550	11601 Jos. Campau Ave. DETROIT 12, MICH. TOWNSEND 8-0298	78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. OREGON 4-1540	126 Tilghmeh St. ALLENTOWN, PA. TEL. HEMLOCK 5-0415
1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILLINOIS HUMBOLDT 6-2818	643-47 Albany Avenue HARTFORD 6, CONN. CHAPLAIN 7-5164	832 North 7th Street PHILADELPHIA 23, PA. WALNUT 3-1747	397A West Broadway SO. BOSTON, MASS. TEL. ANDREW 8-2718
1028 Kenilworth Ave. CLEVELAND 13, OHIO TEL. PROSPECT 1-0696	46 Whitehead Avenue, SOUTH RIVER, N. J. TEL. CLIFFORD 7-6320	109 Burnet Park Drive SYRACUSE, N. Y. TEL. GR 8-8435	1900 Fleet St. BALTIMORE 31, MD. TEL. DICKENS 2-4240

558 Hudson Ave., ROCHESTER 5, N. Y., Tel. BAKER 5-4210

Balfo banketo metu: iš kairės kardinolas Meyer, A. Rudis, inž. J. Kajeckas, kardinolo kancleris, kan. J. Končius, p. Daužvardienė.
V. Noreikos nuotrauka.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE!

(Atkelta iš 3 psl.)

saskaitoje. Taip Sveicarijos banke buvo atidaryta Balfio sąskaita sutapusi su asmenine kan. J. Končiaus sąskaita, į kurią pinigai buvo įnešti paties kanauninko ir Balfio ir dar kaž kokio misteriško asmens ar institucijos, žodžiu, tą sąskaitą uždarius liko neaišku kas kam skolingas: Balfas Končiui ar Končius Balfui. Žinoma, ginčytina suma yra visai maža, tačiau tvarkos pasigesta. Tas pats ir su 795 sluntinių išsiuntimu į Lietuvą bei Sibirą. Neaišku ar visi pasiekė adresatus ar ne. Niekas čia nežiūrėjo piktos valios ar noro pasipelnyti, tačiau pageidavo, kad būtų geriau, jei sąskaita būtų pravesta sklandžiau.

Naują direktoriatą sudaro: J. Audėnas, A. Andrullionis, T. Alinskas, V. Abraitis, E. Armonienė, S. Briedis, V. Barčiauskas, T. Blinstrubas, A. Bendorius, A. Bachas, E. Devienienė, J. Daukus, A. Dapšys, N. Gugienė, J. Končius, O. Labanauskaitė, P. Montvila, V. Martinkus, E. Paraužienė, M. Rudienė, B. Spūdienė, A. Senikas, B. Sugintas, V. Šimkus, A. S. Trečiokas. Sprendžiant iš gautų balsų, populiariausia buvo M. Rudienė gavusi 74 iš 79 dalyvavusių seime, ją vijosi rangovas Valerijonas Šimkus, seimo rengimo komisijos pirmininkas, labai rūpestingai globojęs visus seimo atstovus, gavęs 73 balsus; trečioje vietoje liko kan. J. Končius su 68 balsais.

Nauju Balfio pirmininku perrinktas vėl kan. J. Končius, vicepirmininkais A. S. Trečiokas, M. Rudienė, S. Briedis ir J. Audėnas, nacionaline sekretore N. Gudienė, V. Barčiauskas — protokolų ir finansų sekr. V. Abraitis — išdėtininku, A. Devienienė siūlė J. Audėną išrinkti pirmuoju vicepirmininku, kadangi Sandara neturinti daugiau savo žmonių valdyboje, tačiau tas pasiūlymas nepraėjo — J. Audėnas liko ketvirtoju vicepirmininku.

GRINIAUS IR BIRŽIŠKOS PAGERBIMAI

Lapkričio 27 d. liudininkai Liet. Auditorijoje suruošė prezidento dr. K. Griniaus paminėjimą, kuriame dalyvavo apie 150 žmonių. Paskaitininku buvo dr. J. Pajaujis. Tuo pačiu laiku vyko ir atdarymas paminėto Vaclovi. Biržiškai tautinėse kapinėse, kurios sutraukė apie 100 asmenų. Ar negalima buvo geriau suderinti abiejų iškilumus laiks?

"KOLEKCIONIERIŲ" PARODA

Gruodžio 3 d. jėzuitų namuose esančioje Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta "kolekcionierių" paroda, kurioje buvo išstatyti 33-ji "kolekcionierių" turimas 131 paveikslas. Atidarymo iškilmėse kalbėdamas "kolekcionierių" vardu dr. K. Dražaitis pažino, perkanant mūsų dailininkų pa-

veikslus, paremti mūsų menininkus, kas yra ypač svarbu, nes Lietuvoje lietuvių menininkai yra savo kūryboje suvaržyti. Esą, vienas paveikslas atstoja 10,000 žodžių. Atskirais adresais buvo pagerbti daugiausiai paveikslų patiekę kolekcionieriai: Jonynai (dailininko sūnėnas), dr. Adomavičius, Olga Jakubėnienė ir Stankūnai.

Viskas būtų labai gražu, jei... "kolekcionieriai" išstatydami savo turimus paveikslus, būtų atsiklausę jų autorių. Mat, civilizuotam pasaulyje yra taisyklė, kad privatus asmenys be gyvo dailininko leidimo neišstato jo paveikslų. Panašiai, kaip turimi privatus laiška neskelbiami be jų autorių leidimo, nebent būtų kokios ypatingos aplinkybės. Šios parodos atsitikimu dailininkas V. P. įsakmiai prašė kolekcionierės O. J. neišstatyti jo paveikslų, tačiau jo prašymo nebuvo atsižvelgta. (Žinoma, aukščiau minėta taisyklė netaikoma galerijų bei muziejų įsigytų paveikslų, — jie ir buvo pirkti, kad juos viešai išstatytų.)

JĖZUITŲ BALIUS

Gruodžio 3 d. įvyko jėzuitų namų rėmėjų metinė vakarienė, kurioje dalyvavo apie 400 žmonių, sumokėjusių po 10 d. Svečiai buvo pavalgydinti ir pagirdyti baltu bei raudono vynu. Programos svarbiausiu šulu buvo Vitalis Žukauskas iš Brooklyno.

V. Noreikos nuotrauka

Atvykstančio į Balfio banketą Kardinolo sutikti Lietuvos Vyčiai išstatė garbės sargybą nuostabiom uniformom, kurios vargiai derinasi prie moterų tautinių kostiumų.

1886

1961

VIENYBĖS deimantinio jubiliejaus MINEJIMAS

IVYKSTA

1961 m.
balandžio 16 d.

JUBILIEJINIS KONCERTAS BUS
Brooklyn Academy of Music

JUBILIEJINIS BANKETAS ĮVYKS
Hotel Granada

SEKITE TOLIMESNIUS PRANĖSIMUS APIE
JUBILIEJINIO SPEKTAKLIO PROGRAMOS DALYVIUS

ALICE STEPHENS ANSAMBLIO SUKAKTIS

Alice Stephens dainininkų Ansamblio 20 m. sukaktis iškilmingai buvo paminėta koncertu ir banketu Morrisono viešbutyje. Bankete dalyvavo per 300 žmonių, koncerto klausėsi kiek daugiau. Kalbėjo vysk. Brizgys, konsulas dr. P. Daužvardis, buvo daug sveikinių, katučių ir gėlių. Koncertinėje dalyje ansambliui geriausiai pasisekė su L.

Bernsteino West Side Story, gražiai dainavo A. Vokietaitis iš New Yorko City Center Operos. Pirmą kartą buvo išpildyta viena V. Jakubėno daina ir tėvo Markaičio sonata smulkui, parašyta specialiai šiai sukakčiai.

Aplamai imant ši šventė praėjo labai gražiai ir reikia tikėtis, duos naujų impulsų tolimesniam veikimui.

Dr. Martynui Anysui 65 metai

Lapkričio 11, Martyno dieną, virš 100 svečių ir 15 garbės svečių susirinko Šv. Jono salėje, Toronte, pagerbti visuomenininką ir kultūrininką dr. Martyną Anysą, jo 65 metų amžiaus sukakties proga.

Visa eilė kalbėtojų kėlė dr. M. Anyso darbus ir pasišventimą politinėje, kultūrinėje ir lietuvių tautos laisviniame kovoje. Kun. A. Trakis iš Chicago buvo pakviestas pagrindiniu kalbėtoju. Pastarasis apibūdindamas dr. M. Anysą asmenybę, pabrėžė jo neapsakomą ryžtą ir pasišventimą savo tautai. Toliau kalbėjo ir sveikino Estijos konsulas Markus Kanadoje, Kanados Latvių Bendruomenės pirmininkas Upeslaics su žmona, Ukrainiečių

Bleizgytė pasakė Valiūno "Birutės kalnas".

Pagerbimo komitetą sudarė: V. J. R. Simonavičius, Jonas ir Uršulė Bleizgiai, inž. B. Buntinas, Elzė Jankutė ir Jonas Dambaras. Komitetas įteikė dr. M. Anysui adresą su dalyvių parašais ir rašomą mašinėlę.

J sveikinimus ir linkėjimus sukaktuviniui ir žmonai ilgesne kalba atsakė pats solenizantas, peržvelgdamas savo gyvenimo kelią, užplanuotus bei dirbamus darbus.

Dr. A. Anysas yra gimęs 1895 m. lapkričio 5 d. Kintuose, Klaipėdos apskrityje.

Jau 1919 m. stoji jis Prūsų Lietuvių Balso redakcijon Klaipėdoje. Joje išbuvo iki 1920 m. pabaigos, kai gavo kvietimą sto-

Šiomis dienomis per Vak. Vokietiją iš Klaipėdos atvyko į Chicago gail. sesuo Alma Šimkutė. A. Šimkutė baigė Klaipėdoje gimnaziją ir trijų metų gail. seselių kursą. Apie du metus dirbo Raudonojo Kryžiaus ligoninėje Klaipėdoje. Dėka dr. Mčiūno ir jos giminių Merknerių ir kun. A. Trakio A. Šimkutė galėjo be kvotos atvykti į JAV. A. Šimkutė gavo gail. seselės darbą Šv. Kryžiaus ligoninėje Chicagoje. Nuotraukoje: Almos Šimkutės sutikuvės Eriko ir Elzės Merknerių namuose, Garry, Indiana. Iš kairės: Selma Dravininkienė, Herta Dravininkaitė, Varporaiso Universiteto studentė, iš Lietuvos atvykusioji Alma Šimkutė, kun. A. Trakis, Elzė Merknerienė-Liubertaitė, Jonas Dravininkas ir jo žmona Lydija. Antroje eilėje: Hermanas Plėnius ir jo žmona Berta (Kairytė), gyd. Adelė Trakienė ir Augustas Dravininkas, kontraktoriai iš Valparaiso.

dijavo teises ir valstybinius mokslus ir 1913 m. Hamburgo universitete gavo teisės daktaro laipsnį.

Disertacijai jis pasirinko tarptautinės teisės temą: "Der Litauiah — Polnische Streit um das Wilnagebiet."

1934 m. dr. M. A. parašė "Klaipėdos Krašto konvencija ir statusas, einant Nuolatinio Tarptautinio Teismo sprendimu iš 1932 m. rugp. 11 d.

Nuo 1936 m. dr. A. dėstė kaip docentas Klaipėdos Prekybos Institute tarptautinę privatinę teisę.

Dr. Anysas krupščiai paruošė mokslinę veikalą: "Prūtėnų — senprūsėkų — giminių kovos su Vokiečių Riterių Ordinu nuo 1230 ligi 1283 m., smulkiai aptariant šitų giminių kilmę, jų gyvenimasis sritis, ilgametines kovas už savo laisvę bei įsitikinimus, jų pavergimą, prūtėnų giminių kalbą ir lietuviškų giminių prūtėnų kraštuose apgyventas vietas."

Šiais metais yra pabaigtas ir spaudai ruošiamas veikalas: "Žymios Lietuvos Moterų mytologijoje ir istorijoje." Motyvai yra paimti iš įvairių pasaulinių literatūrų: lietuvių, lenkų, vokiečių ir rusų. Situose veikaluose, daugumoje svetimtaučių rašytuose, kalbama apie žymias Lietuvos moteris. Medžiaga tam buvo renkama apie 15 metų.

Baigiamą monografiją: "Vytautas — Aleksandras, didysis Lietuvos Kunigaikštis, jo gyvenimas, kovos dėl tėviško pa-

veldėjimo, pasisekimai ir apsišylimai."

Dar Vokietijoje būdamas, dr. Anysas parašė veikalą: "Kova dėl Klaipėdos." Autorius čia sužymi visus teigiamus ir neigiamus apsišėkimus Klaipėdos krašto politikoje. Tuo pačiu laiku buvo parašytas veikalas vokiečių kalba: "So war Hitler und sein System." Veikalas svarbus tuo, jog čia yra smulkiai aptarti visi Trečiojo Reicho valdovų žygiai įsigalėti Klaipėdos krašto gyventojų tarpe ir šachuoti kiekvieną Lietuvos vyriausybės žygį.

Dr. A. yra Mažosios Lietuvos Resistencijos Sąjungos (MLRS) vicepirmininkas. Kaip, žinoma, mažlietuvių yra VLIKO nariai. Sąryšy su tuo dr. A. yra Tautos Fondo Kanados skyriaus valdybos narys ir nekartą yra pasireiškęs spaudoje Tautos Fondo reikalui.

Toliau dr. A. dalyvauja ABN (Antikomunistiniame Bloke), kuriame yra susijungusios visos Rytų Europos bolševikų pa-

vertgos tautos. Jis toje organizacijoje yra prezidiumonarys ir toje aktyviai pasireiškia plunksna.

Dr. M. Anysas pakartotinai išrinktas į Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybą. Be minėtų organizacijų jis dalyvavo arba dalyvauja keliose kitose organizacijose kaip Kultūros Fonde, lietuvių skautų rėmimo ir vadovauja būreliui Vasario 16 gimnazijai remti, Istoriniams, ekonominiams, teisiniams, kultūriniais ir politiniams klausimais dr. M. Anysas dažnai pasireiškia Kanados ir Jungtinių Valstybių lietuviškoje spaudoje.

Šiam lietuviškam "Ažuolui prie Nemunėlio" linkime dar ilgai žaliuoti mūsų tarpe. A. T.

Amerikos biznis, kaip iš Washingtono pranešama, vėl pablogėjęs. Be to, darbo unijų lyderiai skelbia, kad "Amerika vėl jaučia recesijos sunkumus."

DR. MARTYNAS ANYSAS su žmona Valerija 1937 metais savo bute, Klaipėdoje.

Dr-jos pirmininkas Boyko, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pir-kas J. Matulionis, Mažlietuvių Bičiulių Dr-jos pir-kas L. Tamošauskas, Vilniečių Dr-jos pir-kas J. Cičėnas, Liet. Ev. Liut. Parapijos pir-kas inž. B. Buntinas, kunigai Užubalis ir T. Placidas, Liet. Skautų vardu Skrin-skas, Lietuvių šaulių vardu J. Preikšaitis, dr. J. Kaškelis, dr. A. Šapoka, Iz. Matusevičiūtė, J. Strazdas, dr. J. Yčas, A. Rinkūnas, O. Indrelienė, o Rūta

ti Lietuvos Pasiuntinybės tarnybon Berlyne. Ten dirbo kaip konsularinio skyriaus sekretorius, nuo 1927 m. kaip pasiuntinybės attache, 1929 m. jis buvo paskirtas vicekonsulu Hamburge ir dviejus metus vėliau konsulu, 1934 m. Klaipėdos krašto gubernatūros patarėjas, 1935 m. buvo Klaipėdos krašto direktorijos narys. Grįžęs Gubernaturon, joje išbuvo iki 1939 m. kovo 22 d. įvykių.

Būdamas Berlyne Anysas šale savo tiesoginių pareigų stu-

DR. MARTYNUI ANYSUI jo 65 metų amžiaus sukakties minėjimo proga Elzė Jankutė ir inž. B. Buntinas (Komiteto vardu) įteikė dovaną — rašomąją mašinėlę. Nuotraukoje: Valerija Anysienė žmona (kairėje), dr. Kaškelis, dr. M. Yčas, dr. A. Šapoka ir kt.

Vienybė, 1960 m. gruodžio 9 d.

Už išspausdinimą ir išdėstymą

ADVOKATUI DOMININKUI NARGELEVIČIUI MIRUS
giliai užuojautą reiškia

SŪNUI DOMUI ir

VYTAUTUI MEŠKAUSKUI ir jo šeimai

JUZĖ IR STEPONAS NASVYČIAI
ALDONA IR JUOZAS AUGUSTINAVIČIAI

ADVOKATUI DOMININKUI NARGELEVIČIUI MIRUS,

nuoširdžią užuojautą

SŪNUI DOMININKUI

IR MEŠKAUSKŲ ŠEIMAI

reiškia

ALGIRDAS NASVYTIS SU ŠEIMA

VIENYBĖ

Lithuanian Weekly Established in 1886

Juozas Tyšliava, Editor and Publisher

192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Telephone: APplegate 7-7257

Vytautas Meškauskas, Associate Editor

2625 S. Harvey, Berwyn, Illinois

Tel. Pioneer 9-2588

Entered as Second Class Matter October 23, 1907

at the Post Office of Brooklyn, New York

Subscription rate: \$7.00 for one year.

Advertising rates on application

Dabar

(Atkelta iš 1 psl.)

Sluose atsiminimuose, Malrono žodžiais tariant, pa-
liečiami ir kai kurie "atsitikimai — gyvi kitados".

Pavyzdžiui, rašydamas apie gruodžio 17 įvykius, atsi-
minimų autorius cituoja 1926 metų gruodžio 20 dienos
RYTO aprašymą — "Didysis istoriškas seimo posėdis"
— kur tarp kita ko sakoma:

"Atstovui M. Krupavičiui sveikinant naujai išrinktąjį
Prezidentą ir linkėjant jam Dievo pagalbos, stiprybės,
išvermės ir ištiesus jam ranką, Ministris Pirmininkas
prof. A. Voldemaras jų dviejų draugiškai suglaustas
rankas suspaudė savąja ranka, lyg simboliškai jung-
damas didžiam Tėvynės darbui jų asmenyse tautininkų ir
krikščionių demokratų visuomenės, lyg suburdamas tas
dvi tautiškas krašto jėgas viename pasiryžime, kas
taip gražiai jau įvyko ir, esame tikri, truks ir toliau
didžiausią Lietuvos gerovei ir jos laisvei."

Beje, nuo to "istoriško seimo posėdžio" šį mėnesį
bus jau 34 meteliai...

Viešpatie, kokio baisi žinia. Gangrenai įsimetus, gy-
dytojai turėjo nupjauti koją profesoriui Steponui Kairiui,
Lietuvos socialdemokratų partijos lyderiui, Vasario 16
akto signatarui.

Deja, taip vienas po kito baigiasi tie žmonės, be kurių
iš dalies nebūtų buvę to, ką turėjome ir ko dabar,
visomis savo širdies ir proto jėgomis, vėl siekiame
atgauti, būtent, laisvos, nepriklausomos ir demokrati-
nės Lietuvos respublikos.

Tegu demagogai sau kalba, bet visos tos už Lietuvos
nepriklausomybę kovojusios ir tebekovojančios politinės
partijos yra davusios tokių asmenybių, kurios buvo ir
bus brangios visai mūsų tautai.

Ir tai lygia dalmi liečia tiek dabar sergančio Kairio
socialdemokratų, tiek deimantinio gimtadienio sulau-
kusio Krupavičiaus krikdemus, tiek pagaliau tautininkus
su liaudininkais, nepriklausomai Lietuvai davusius po
prezidentą.

"...TIKĖKIMĖS, KAD VIENA DIENA LIETUVA VĖL BUS LAISVA"

Kitataučio lietuviškai rašytas laiškas Los Angeles
lietuvių bendruomenės pirmininkui

Amerikos armijos puskarininkis Jack R. Balls,
neseniai baigęs svetimų kalbų mokyklos lietuvių
skirčių Monterey, Cal., aplankė Los Angeles lietu-
vių bendruomenę ir paskui jos pirmininkui K. Liau-
danskui parašė lietuvių kalba laišką, kurį čia de-
dame nieko jame nekeitę ir kuris, savo turiniu,
pats už save kalba:

Gerbiamasis Pone Pirmi-
ninke:

Jau praėjo keturios sa-
vaitės nuo mūsų kelionės
į Los Angeles Jūsų aplan-
kyti. Turbūt Jūs galvojate,
kad aš esu visai pamiršęs
Jus. Tikrai sakant, yra
atvirksčiai. Aš visą laiką
galvoju apie Jus ir apie
tai, ką reiškia būti pas
lietuvius svečiuose. Man
tik galima, kad aš Jums ne-
parašiau laiško anksčiau.
Aišku savaiše, kad aš
nekada nebūsiu rašytojas,
bet noriu, kad Jūs žino-
tute, kad aš esu labai
patenkintas ir dėkingas
Jums už toki svetingumą.

Būdamas Jūsų svečiu
turėjau malonumų. Gaila,
kad iki tol nežinojau, kad
pasaulyje yra tokių puikių
žmonių kaip Jūs. Mano
nuomone — dar didelė da-
lis amerikiečių permažai
žino apie svetinguosius
lietuvius. Bet aš dabar
žinau ne tik tai, bet ir
apie visos lietuvių tautos
tragediją. Aš žinau, kad

kai kurie turėjo palikti sa-
vo kraštą, savo šeimas.
Aš manau, Jūs esate lai-
mingi čia. Bet daugelis
ten likusių turi kentėti
bada, šaltį, persekiojimus
Tačiau tikėkimės, kad
vieną dieną Lietuva vėl
bus laisva, ir visi galės
gyventi laimingi savo še-
mose. Nors aš esu tik
jaunas puskarininkis aš
mielai padarysiu viską,
ką aš kada galėsiu, kad
Jūs išliktumėte lengviau.
Jei aš žinosisiu kuo aš
jums galiu padėti, aš pa-
dėsiu.

Dar kartą iš visos šir-
dies dėkoju Jums už viską
iš tikrųjų man trūksta žo-
džių išreikšti tiems jaus-
mams, kuriuos aš dabar
turiu lietuviams.

Prašau perduoti mano
dėkingumą ir geriausių
linkėjimų visiems Los An-
geles lietuviams ir Tams-
tos ponai.

Likite sveiki Pone Pul-
kininke.

Jūsų Jokūbas

"Gruodžio 17"

Ar valdžios perversmas, dabar vadinamas populiariu "Gruodžio 17",
yra vienintelis Lietuvos valstybės istorijoje? Ne. Lietuvos metraš-
čiai kalba apie kitą panašų perversmą, įvykusį 1345 metų žiemą, kai
Kęstutis, susitaręs su Algirdu, nuvertė savo brolių Jaunutį nuo didžio-
jo kunigaikščio sosto Vilniuje. Tam įvykiui paryskinti, čia duodama
Lietuvos metraščių ištrauka:

...Gedimino buvo 7 sūnūs: vyriausiasis
Mantvydas, paskui Narimantas, paskui
Algirdas, karaliaus tėvas, paskui Jaunu-
tis, paskui Kęstutis, didžiojo kunigaik-
ščio tėvas, paskui Karijotas, septintas
Liubartas.

Mantvydai tėvas davė Koračevą ir Slo-
nimą, Narimantui Pinską, Algirdui, kara-
liaus tėvui, Krėvę (Kriavą). Be to Vitebsko
kunigaikštis sūnų neturėjo, ir priėmė
Algirdą į Vitebską savo dukteriai ir sau
per žentą, o Jaunutį pasodino Vilniuje
didžioju kunigaikščiu, o Kestučiui davė
Trakus, Karijotui — Lietuvos Naugardu-
ką. O Liubartą priėmė Volodimiro ku-
nigaikštis dakteriai Volodimiras į Lucką
ir visą Volunės žemę. O Algirdas, ka-
raliaus tėvas, ir Didžiojo kunigaikščio
tėvas Kęstutis buvo didelėje meilėje.

Didysis kunigaikštis Jaunutis labai ne-
patiko broliams ir susitarė tarp savęs
broliai — didysis kunigaikštis Algirdas ir
didysis kunigaikštis Kęstutis, kaip savo
brolių Jaunutį nuo didžiosios kunigaikštys-
tės nusodinti, niekam iš jų nesėsti ir
susitarė tarp savęs broliai laiką paskirti
kuriai dienai prie Vilniaus arvykti ir užimti
Vilnių po savo brolio didžiojo kunigaikščio
Jaunučio.

Didysis kunigaikštis Algirdas iš Vi-
tebsko tuo laiku nesuspėjo. Didysis ku-
nigaikštis Kęstutis atskubėjo prie Vilniaus
miesto ir įėjo į miestą. Jį didysis ku-
nigaikštis Jaunutis iššokęs iš Vilniaus
pabėgo į Ugrų kalnus ir ten nušalo sau
kojas. Ir ten jį paėmė ir atvedė pas di-
dįjį kunigaikštį Kęstutį. Kęstutis laukė
savo brolio, didžiojo kunigaikščio Al-
girdo ir Jaunutį pasodino su sargyba ir
pas savo brolių didįjį kunigaikštį Algirdą
pasluntinį pasiuntė.

O jau Kęstutis ir Vilniuje sėdėjo, o
savo brolių Jaunutį paėmė. Pasiuntinys
gį didįjį kunigaikštį Algirdą sutiko Kria-
ve ir pasakė tai didžiajam kunigaikščiu
Algirdui. Didysis kunigaikštis Algirdas
greitai nuskubėjo pas savo brolių didįjį
kunigaikštį į Vilnių, ir kai atvažiavo ir
didysis kunigaikštis Kęstutis tarė savo
broliui didžiajam kunigaikščiu Algirdui:
"Tau, broli Algirdai, tinka būti Vil-
niuje didžioju kunigaikščiu, tu man vy-
resnysis brolis, su tavim iš vieno gy-
venu."

Pasodino Kęstutis Algirdą didžioju ku-
nigaikščiu Vilniuje. Ir Jaunučiui davė
Nižeslavij...

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Kom-
iteto įgaliotinis Italijoje, kun. V. Min-
cevičius buvo San Marino respublikos Val-
stybės Sekretoriaus priimtas. San Marino
respublika, kaip žinia, yra viena mažiaus-
ių Europoje, bet kartu pati seniausia,
išlaikiusi savo dabartinę valstybės formą.
Valstybės Sekretorius pažadėjo visokerio-
pal remti lietuvių tautos ir Vilko vedamąjį
Lietuvos laisvinimo darbą. Savo priedan-
kumui įrodyti, San Marino kotina išleisti
specialius pašto ženklus kovojančiai už
laisvę lietuvių tautai pagerbti.

Faryžiuje bijomasi, kad Pierre Lagai-
llarde ir keturi kiti pabėgę į Ispaniją
nacionalistai gali sukurstyti prancūzų su-
kilmą Alžyre. Mat, Alžyro prancūzai yra
priešingi de Gaulle skelbiamai Alžyro
tautinio apsisprendimo idėjai.

Balfo 10-jo seimo rezoliucijos

Balfo X-sis seimas, įvykęs
1960 m. lapkričio 25 — 26 Jau-
nimo Centre Chicagoje, aptar-
ęs Balfo veiklą, atliktus dar-
bus ir jo ateities planus, priė-
mė šias rezoliucijas:

Balfas per savo 16 veiklos
metų, laisvojo pasaulio lietu-
vių dosnumo dėka, ištiesė pa-
galbos ranką antrojo pasaulio
karo pasėkoje V. Euro-
poje atsikūrusiems lietuviams
ir sudarė jiems galimybę įsi-
kurti užjūrio kraštuose. Bal-
fas dabar dar šelpia ten pasi-
likusius ir emigruoti negalin-
čius lietuvius, Sibiro tremti-
nius, bei okupuotoje tėvynėje
esančius lietuvius.

Didelių ateities uždavinių
akivaizdoje, Balfo X-sis sei-
mas kreipiasi į viso laisvojo
pasaulio lietuvius prašydamas
ir toliau remti jo veiklą.

1. Paskirose vietovėse, kur
veikia Balfo skyriai, reikia dėti
pastangų į Balfo veiklą įjungti
galima daugiau tautiečių, kvies-
ti juos įstoti nariais Balfo or-
ganizacijon. Ypatingai į darbą
įtraukti daugiau naujų ateivių.

2. Visos lietuvių organiza-
cijos ir klubai kviečiami bend-
radarbiavimui ir Balfo rė-
mimo darban.

3. Lietuvių spauda ir ra-
dijas daug prisideda prie Bal-
fo tikslų populiarinimo ir rė-
mimo. Ta proga dėkojama spau-
dai ir radijo valandėlėms už
jų nuosirdžią talką šalpos sri-
tyje.

4. Turint galvoje jog koor-
dinuota šalpa yra efektingesnė
ir jos administravimas parel-
kalauja mažiau išlaidų ir ži-
nant, kad Balfas iki šiol savo
nešališkų ir vieningų darbų yra
užsitarnavęs daugelio lietuvių
pritartimo, prašo visą lietuvių
šalpa vykdyti per Balfo. Geres-

nel šalpos koordinacijai ir na-
šesniau darbu prasoma neor-
ganizuoti atskirų fondų šalpai,
o įsisteigusius prašoma jung-
tis į Balfą.

5. Turi būt daromi visi ga-
limi žygiai, kad maitos siunti-
nių bei vaistų persiuntimas Lie-
tuvon ir Sibiran būtų paleng-
vintas.

6. Seimas nori akreipti dė-
mesį visų tų studentų, kurie

naudojosi Balfo stipendijomis
kad jie bent savo darbu ir tal-
ka prisidėtų prie tolimesnio i-
našesnio Balfo darbo.

7. Suvažiavimas reiškia, pa-
dėką jo rengimo komitetui ir
visiems prisidėjusiems prie jo
pasisekimo.

Rezoliucijų Komisija:

Kun. V. Martinkus

V. Bakūnas

Ed. Sulaitis

KAS YRA DIALEKTIKA?

East Europe žurnale skaitome apie tai, kaip
vienas jaunas kaimietis Vengrijoje norėjo suži-
noti, kas yra dialektika.

— Išaiškink man, jis kreipėsi į vietos moky-
toją, kas yra ta dialektika, apie kurią dabar ko-
munistai tiek daug kalba.

Mokytojas suraukė kaktą. Tai nelengvas klausi-
mas, bet mėginsias išaiškinti.

— Klausyk, mokytojas tarė jaunuoliui, du vyrai
keliauja ir prieina upę. Vienas jų purvinas, kitas
švarus. Katras jų eina praustis?

— Purvinasis, atsakė jaunuolis.

— Ne, atsiliepė mokytojas. Tu nesupranti. Pur-
vinas įpratęs būti purvinu, todėl prausiasi šva-
rusis. Na, bandykime iš naujo. Du vyrai pasiekia
upę. Vienas purvinas, kitas švarus. Katras prau-
siasi?

— Švarusis, kiek pagalvojęs atsako jaunuolis.

— Ne, mokytojas vėl sako, Purvinasis eina prau-
stis, nes jis yra purvinas. Pamėgink susikaupti.
Du vyrai pasiekia upę. Vienas purvinas, kitas
švarus. Katras prausiasi?

— Purvinasis, kiek pagalvojęs jaunuolis tarė.
Dabar mokytojas tik užrietė nosį. — Ne, mie-
lasis, Abu prausiasi: vienas dėl to, kad purvi-
nas, kitas...

— Gana, sušuko jaunuolis. Nieko nesuprantu —
tai beprotystė!

— Dabar aš matau, kad supranti, kas yra dia-
lektika, tarė mokytojas.

VYT. ŠIRVYDAS

Su ziburiu vidudienį

Vytautas Aimara

Okup. Lietuvos Rašytojų Sąjungos pirmininkas, poetas Eduardas Mieželaitis, kartu su savo sovietiniais kolegomis, atvyko į JAV. Ta proga, jam leidžiama susitikti ir su "progresyviaisiais" lietuviais. LAISVĖ ir VILNIS plačiai tai pažymi. VILNIS 238 nr. patalpino keletą E. Mieželaičio eilėraščių ir eilėraščių ištraukų, turbūt, jį reprezentuodama pačiais svarbiausiais, kas įrodo tojo laikraščio (o ir paties poeto) labai jau blogą skonį.

Pv.:

Kur Nemunas teka, ten naująją vagą
Laukuos traktoristas vagoja giliai.
Prie Nemuno kitas
Išaušo jau rytas,
Į ateitį veda mus šviesūs keliai.

Kur Nemunas plaukia, kolūkiai išaugę —
Baltuoja nauji kolūkiečių namai.
Prie Nemuno kaime
Dainas apie laimę
Laisva mūsų liaudis dainuoja linksmai.

Ir pan., ir pan., ir pan.

E. Mieželaitis eiluoja sklandžiai, švariai, komerciniai. Gį poetinių priemonių skurdumas tiesiog fantastinis. Jei jau "išaušo rytas", tai, žinoma, nieko kito nebesurandama kaip "ateitį" ir "šviesius kelius". Tipingas skurdumas, "sviestas sviestuotas", pasakytumėm. Arba. Atrodo, poetas laiko savo skaitytoją jauminiai atrofutu, nes Mieželaitis paaiškina, "kad dainas apie laimę" tegalima "linksmai dainuoti."

Kiekvienas, valdęs eilėdarą (o tokių daug), galėtų šitaip surimuoti ne tik ištisas kalbas, bet ir posėdžių protokolus. Net ir suvaržytam, komunistiniam poetui nederėtų taip lengvai eiti mažiausio pasipriešinimo keliu.

O gal, tai baimės ženklas? Juk paslysti taip lengva, jei ant rimtųjų būsi poetiškas.

Kaikurie tėvai skundžiasi, kad jų vaikai danko lietuvių kalbą, įterpdami angliškus žodžius ir atvirkščiai. Reikalas nėra beviltiškas. Ko gero gims žargonas, kuriuo bus įmanoma gaminti net literatūrą.

Tokis atsitikimas jau buvo XVII amž., kai tėvai jezuitai rašė poetines dramas maišyta lietuvių ir lenkų kalba. Štai pavyzdėlis iš VYTENIO dramos, kurią, pasak Briuknerio, parašė Kražių jezuitas Gabrielius Šimkevičia.

WUZSCHAYTIS

Eyk ateyk, midaus alaus trzeba i krzopidla
bo patr tu zinau koku reyk, gdy niemasz bydla.
Ar wisu iaugi tury? naleway wprod piwa, potym miodu.

Kalba autentiška. Reikalas ne tik viltingas, bet ir aiškus.

"MAŽI ŽINGSNIAI"

Rašytojo Prano
Naujokaicio dovana
mūsų jaunimui

Nepaslaptis, kad iševijoje mes turime labai mažai medžiagos mokyklinio amžiaus vaikams skaityti. O jie būtina turi gauti pastoviai naujinamos skaitomos medžiagos. Reikia neužmiršti, kad jaunimui reikia nuolat pateikiamos, patrauklios bei jų amžiui pritaikytos literatūros. Joje jis turi gauti ir pergyventi dvasinius ryšius su tautiniu lietuviškuoju pasauliu, turi rasti maišto savo dvasiai.

Ir štai su džiaugsmu tenka priminti, kad ką tik knygų rinkoje pasirodė žinomo pedagogo — rašytojo Prano Naujokaicio knyga — "MAŽI ŽINGSNIAI". Knygoje yra 10 pasakojimų jaunimui, kur sumanią įtaigoja jauną skaitytoją pamilti tėvynę Lietuvą su jos gražia gamta bei jaugusiais į tautos sielą pa-pročiais. Ją skaitydamas, jaunuolis kaip tik ir bendraus su lietuviškosios dvasios pasauliu, su tėvynė ir tauta.

Jei kalbame, kad vaikai yra mūsų pačių ir visos mūsų tautos ateitis, tai neužmirškime įdiegti jų širdyse meilę lietuviškajam žodžiui ir lietuviškajai knygai. Kaip gražu būtų, kad ir knyga "MAŽI ŽINGSNIAI" užimtų garbingą vietą kiekvieno lietuvių bibliotekoje.

Knyga parašyta gražia taisyklinga kalba, lengvai ir patraukliai skaitoma. Knygą iliustravo ir viršelį piešė dail. P. Osmolskis. Išleido LB New Yorko Apygarda. Knygoje 120 psl., kaina 2 doleriai.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi kreiptis šiuo adresu: Antanas Maceika, 104-06 85th Ave., Richmond Hill 18, N. Y. A. DIMAS

AUTORIAI IR AKTORIAI

Leonardas Žitkevičius

Spauda šiltai, bet gana trumpai paminėjo poezijos ir dramos rečitalį, įvykusį lapkričio 6 d., New Yorke. Mano manymu, jis turėjo būti ne tik paminėtas, bet ir panagrinėtas. Nes tai buvo literatūros vakaras, verčias klausytoją ne vien klausyti, bet ir mąstyti. Mąstyti nebūtinai su autoriais ir juos perduodančiais aktoriais ir nebūtinai apie didelius dalykus.

Viena iš mažų minčių, man tą vakarą kilusių, nukilo į kitus literatūros vakarus, su tais pačiais ir kitais autoriais, bet visai be aktorių. Tokie vakarai yra geri. Malonu matyti rašytoją scenoje, įdomu jį girdėti, nors klausyti kartais labai sunku prisiversti.

Retas rašytojas sugeba savo kūrinių perduoti klausytojui taip įspūdingai, kaip, sakysim, Juozas Tysliava ar Antanas Gustaitis. Bet, antra vertus, dar sunkiau rasti aktorių, pakenčiamai perduodantį klausytojui gerą eilėrašį.

Aktoriai Vytautas Valiukas ir Antanas Skėma, šio literatūros vakaro (rečitalio) dalyviai, nepasidavė "aktoriškai" blogo deklamavimo tradicijai. Valiukas Antaną Baranauską, o Skėma, A. Nyką-Niliūną, H. Nagį ir H. Radauską perdavė pasigėrėtinais. Skėma su trimis poetais, atrodė, žengė koją į koją ir išvengė natūralaus pavojaus pasimesti. Užtat Valiukas puikiai pasireiškė prozos skaityme; įspūdingai perdavė Julijų Kūpą.

Skaitymas scenos iš A. Skėmos veikalo įrodė (tai ir seniau buvo aišku), kad abu rečitalio dalyviai yra geri aktoriai. Bet skaitydami poeziją, jie apsiėjo be "aktorystės". Didelė vaidyba būtų poezijai tik pakenkusi.

Jei klausytojų tarpe būtų sėdėję Niliūnas, Nagys ir Radauskas, aš manau, Skėmos skaitymu jie būtų buvę patenkinti.

Bet vistiek man kyla klausimas; kaip jie patys savo poeziją skaitytų — geriau ar blogiau už Skėmą? Nors neturiu labai rimtų davinių, bet man atrodo, kad Skėmos skaitymas įspūdingesnis už Niliūno ir galbūt už Radausko, bet už Nagio — ne; nors Nagys ir nėra aktorius.

Abu rečitalio dalyviai verti pagyrimo už gerą žodžių kirčiavimą ir sklandų poezijos ritmo perdavimą.

Tokios (ir dar kitokios) mintys man kilo, besiklausant rečitalio dalyvių. Tik, reikia prisipažinti, į poezijos turinį, į jos prasmę mažai tesigilinau. Nei aktoriai, nei patys poetai scenoje, mano manymu, nepajėgia priversti klausytojo gilintis į tai, kas gilū ir kas netaip gilū. Giliau įsirausti į poeto sielą galima tikrai pačiam skaitant jo knygą. Su prozos kūriniams gal kiek kitaip. Geras aktorius (kaip, sakysim, Valiukas) "prigriebia" klausytoją, kaip gera knyga skaitytoją.

Skaitymas scenos iš A. Skėmos veikalo "prigriebė" klausytoją smarkiau, negu knyga "prigriebtų" skaitytoją (su dramos veikalais taip ir turi būti). Aktoriai savo vaidmenis atliko taip gerai, kad sunku buvo pastebėti būdingąją veikalo aktoriaus silpnębę — vienašališkumą, ryškiai pastebimą kituose jo kūriniuose.

Vienašališkumu būtų dvelkusi ir visa rečitalio programa, jei Valiukas nebūtų paskaitęs A. Baranausko "Anykščių Sielėlio" (ji visa būtų buvusi "literatūriškai lankiška").

Rečitalis sutraukė publikos kelis kartus daugiau negu ten pat pernai įvykusį literatūros šventę — premijos įteikimas poetui Kaziu Bradūniui.

Rečitalį surengė Šviesos ir Santaros Filisterių New Yorko skyrius. Rečitaliui vadovavo R. Čerkeliūnienė. Programą vedė E. Ošlapienė.

Basanavičius, Kudirka, Vydūnas lemtingieji Lietuvos kūrėjai

A. Merkells

Tęsinys iš praeito numerio

Daugelį žymių savo veikalų Vydūnas parašė mūsų tautinio atgijimo aušroje, ir vis dėlto jis skiriasi nuo aušrininkų ir varpininkų ir savo pažiūromis ir savo veiklos priemonėmis ir taktika. Vydūnas, anot prof. V. Mykolaičio, išsprogęs iš to paties tautos kamieno ir maitinamas tos pačios epochos gyvenimo išbujojo atskira atžala, nors sava, bet kitokia negu visos kitos mūsų tautinės kultūros atžalos (Ten pat 8 psl.).

Ramus kultūros darbas

Taip daugiausia yra dėl to, kad Vydūnas gimė, brendo ir veikė Mažojoje Lietuvoje, kuri buvo vokiečių pavergta. Mažosios Lietuvos lietuvių patriotizmas buvo kiek kitokio atspalvio, negu Didžiosios Lietuvos, kuri buvo rusų pavergta. "Tautinis sąmonėjimas Didžiojoje Lietuvoje — rašo prof. V. Mykolaitis — buvo maištingas revoliucijos darbas. Kiekvienas sąmoningas lietuvis buvo griežtai nusistatęs prieš rusų vyriausybę ir moralų bei kultūros atžvilgiu jautėsi esąs aukštesnis už savo valdovus. Valdančiųjų Rusijos sferų atstovaujamoji kultūra, jų sudaryta apie save nuomonė ir jų veikimas Lietuvoje, ištisų davė teisės sąmoningam lietuviui su paneika žiūrėti į savo skriaudėjus. Visai kitokius santykius matome Mažojoje Lietuvoje: lojalumą ir ištikimybę Kaizeriui gieda ne tik Sauerveinas, bet ir tikrieji lietuvininkai, o plačiosios lietuviškos liaudies masės visa siela buvo atsidavusios Vaterlandui ir jo vyriausybei. Tokis Mažosios Lietuvos mūsų brolių lojalumas mus dažnai stebino ir erzino, bet jis yra visai suprantamas: Vokietija — tai ne Rusija. Kultūra, disciplina ir materialė gerovė, be to dar planinga ir griežta nutautinimo politika pavergė mūsų Vakarų tautiečius ir bent kokis maištingumas Prūsų Lietuvoje anuo metu buvo visai neįmanomas. Savo tautybei apsaugoti susipratusems lietuviams

ten beliko vienas — ne konspiracijos, bet ramaus kultūros darbo kelias. Rėza ir kiti raštu gina lietuvių kalbos teises, Sauerveinas skelbia kalbų laisvės ir tolerancijos idėjas, rašo lietuviams triukšmingų patriotinių obalsių dainas ir tuo pačiu metu gieda himnus Kaizeriui.

Vydūnas tik pagilina šią patriotinę kultūrinio darbo kryptį. Jis nuolat skelbia, kad lietuviai, norėdami išlikti, turi ne kovoti su savo skriaudėjais, bet išaugti lygiai su jais ir net juos pralenkti. Lietuvių tauta turi ugdyti savy tikrąjį žmoniškumą, kilnumą, dvasinės sąmonės šviesą — tapti gerbtina net savo priešių. Tokis nusistatymas ir iš jo einanti veikimo taktika tegalėjo kilti tik Mažosios Lietuvos gyvenimo aplinkybėse ir iš tam tikrų filosofinių pradų" (Ten pat 10 psl.)

Vydūno raštų stilius

"Atmindami Vydūno kūrybos ypatybes išskiriančias jį iš mūsų rašytojų tarpo, neprivalome dar pamiršti, kad jis yra išauklėtas visai kitokios negu mes kultūros. Vokiečių kalba ir jų mąstymo būdas taip įsišaknijęs Mažojoje Lietuvoje, be abejo, atsiliepė ir į Vydūno raštų stilių. Vakarų civilizacijos dvasia, turbūt ir visa jo psichinė struktūra suformavo kiek kitaip, negu mūsų, išaugusių slavų įtakoje. Be abejo, kad ir religijų skirtumas turėjo čia nemaža reikšmės. O norėdami pažaisiti metafizika, galėtume sakyti, kad visa to, šimtmečiais atskelto ir apmarinto, Lietuvos krašto dvasia prabyla į mus šito veiklaus mistiko lūpomis. Krašto, kurį naikino ir spaudė Kryžiuočių Ordinas, teriojo totoriai, naikino marai, pagaliau grobė vokiškai metodiška nutautinimo politika. To krašto žemėje kraujo ir kapų daugiau, negu kur nors kitur Lietuvoje ir didesnė ten bedugnė tarp praetis ir dabarties. Tame krašte ir "Pasilgimas Veldėtojo" turėjo būti didesnis ir "Probočių Sesė-

(Nukelta į 13 psl.)

D. Nargelevičius

LIETUVA STEIGIAMOJO SEIMO ZENKLE

Nebūdamas nė vienos politinės grupės talkininkas, aš tik stebėjau ir kruopščiai rinkau ateičiai medžiagą apie įvairių grupių, taip pat ir pavienių asmenų teigiamus ir neigiamus darbus. Noriu pabrėžti, kad neturėdamas nei politinių draugų, nei priešų, nenoriu nei patarnauti, nei pakenkti tai ar kitai srovei, tam ar kitam asmeniui, bet tik pasitarnauti tiesiai.

Ir jei mano nupiešti kalkurie politiniai veidai atrodo kiek pablyškę, nelabai įdomūs, o gal net negražūs — galiu pasakyti: veidrodiai nekaltas. Jis rodo tokį veidą, koks jis iš tikrųjų yra.

Blogą lemia ženklai

1920 m. pavasarį buvo išrinktas pirmas prisikėlusios Lietuvos valstybės parlamentas — steigiamasis seimas. Pagal parlamentarius papročius, jį turėjo atidaryti vyriausias amžiumi atstovas. Vyriausybė peržiūrėjus išrinktųjų atstovų sąrašus, paaiškėjo, kad atidarymo garbė tenka Minsko advokatui Rozenbaumui, niekuomet Lietuvoje negyvenusiam ir nė vieno žodžio valstybinės kalbos nemokančiam. Ilgai sukta galvą, kaip išvengti tokio atidarymo. Pagaliau rasta laiminga išeitis. Maždaug tuo pačiu laiku į Maskvą buvo siunčiama delegacija sudaryti tautos sutarčiai su bolševikais. Jai pirmininkavo inž. T. Naruševičius, Delegacijos vicepirmininko pareigas atliko P. Klimui, nariais buvo kun. J. Valokaitis ir inž. Račkauskas. Penktuoju tos delegacijos nariu buvo paskirtas Rozenbaumas.

STEIGIAMOJO SEIMO RŪMAI KAUNE 1920 M.

Pirmojo posėdžio atidarymo garbė teko sekančiam pagal amžių atstovui panelei Gabrielei Petkevičaitėi. Nepaprastai gražios ir jautrios sielos moteris turėjo toli gražu nepatrauklią išvaizdą. Jau iškilmingo posėdžio metu kažkas pastebėjo, kad šios moters pagimdytas kūdikis vargu ar būtų patvarus ir laimingas. Pesimistų spėjolimai pasitvirtino po šešerių metų — 1926 m. gruodžio 17 d. Steigiamasis, kaip ir sekantieji seimai, posėdžiavo rusų berniukų gimnazijoje, priešais valdinį Kauno gubernatoriaus butą. Nėdelės salės gale buvo paaukštintas prezidentui. Jo dešinėje vyriausybei skirtos kėdės, kairėje diplomatiniam korpusui. Tam tikslui specialių ložių nebuvo.

Vos tik įžengus į šią salę, nenoromis ateidavo į galvą mintis, jog čia susirinko 112 abiejų lyčių asmenų tam, kad išeitų paprasčiausius politikos ir parlamentarinio gyvenimo mokslus. Atstovų tarpe nebuvo nė vieno, kuris prieš tai būtų dalyvavęs kuriam kitam parlamente. Tuo tarpu rinkikai į steigiamąjį seimą buvo sudėję labai daug vilčių. Krašto būklė buvo nepavydėtina. Kiekviena diena išaušdavo su naujais reikalavimais.

Chaosas krašte

Valstybė egzistavo de facto. De jure didžiųjų valstybių dar nebuvo pripažinta. Su Lenkija ir Rusija Lietuva tada dar buvo karą būklėje. Nebuvo ir savo valiutinio vieneto, nors kursuojanti reichsmarkė bei ostmarkė

ir buvo kartais vadinama „auksinu“. Tos valiutos kursas smuko kiekvieną dieną. Ir administracijos aparato nebuvo.

Valdininkai vadovavosi nuožniūra, tikslingumu, bet ne įstatymais, nes jų niekas nežinojo. Jais negalėjo vadovautis ir daugiau nusimaną, nes visame krašte veikusių įstatymų rinkinio kaip ir nebuvo. Dar blogiau buvo su užsienio politikos reikalais. Užsienio reikalų ministeriją sudarė 8 valdininkai, ir nė vienas tas darbas nebuvo įprastas.

Taigi, tokiom aplinkybėm esant, 1920 m. gegužės 15 d. susirinko steigiamasis seimas. Iš 112 atstovų 59, t. y. absoliučią daugumą, turėjo krikščionių demokratų blokas (krikščionių demokratų, ūkininkų sąjunga ir darbo federacija). Likusieji, atmetus mažumų atstovus, priklausė valstiečių liaudininkų ir socialdemokratų partijoms.

Seimo pirmininku, kartu einančiu ir valstybės prezidento pareigas, buvo išrinktas ūkininkų sąjungos atstovas agronomas Aleksandras Stulginskis, jaunas žmogus, prieškariniais laikais niekuo nepasižymėjęs ir plačiai visuomenei nežinomas.

Iš viso, pažvelgus į seimo sąstatą, krito į akis jaunas narių amžius. Labai mažas nuosimtis buvo baigęs aukštąjį mokslą. O ir iš šių tarpo retas kuris buvo savo profesijos geras žinovas. Tai labai kliudė pozityviam darbui. Juk svarbiausias seimo darbas turėjo būti atliktas komisijose, o į jas skirti prityrusių žmonių partijos negalėjo. Pavyzdžiui tektų pridurti, kad 1/3 Prancūzijos parlamento narių sudaro advokatai. Mūsų steigiamajame seime buvo apie 10 juristų. Jų tarpe nė vieno viešosios teisės žinovo. Buvo

G. PETKEVIČAITĖ, Steig. Seimo narė, atidariusi pirmąjį Steig. Seimo posėdį 1920 m. gegužės mėn. 15 d., rašytoja (slapyvardė Bitė).

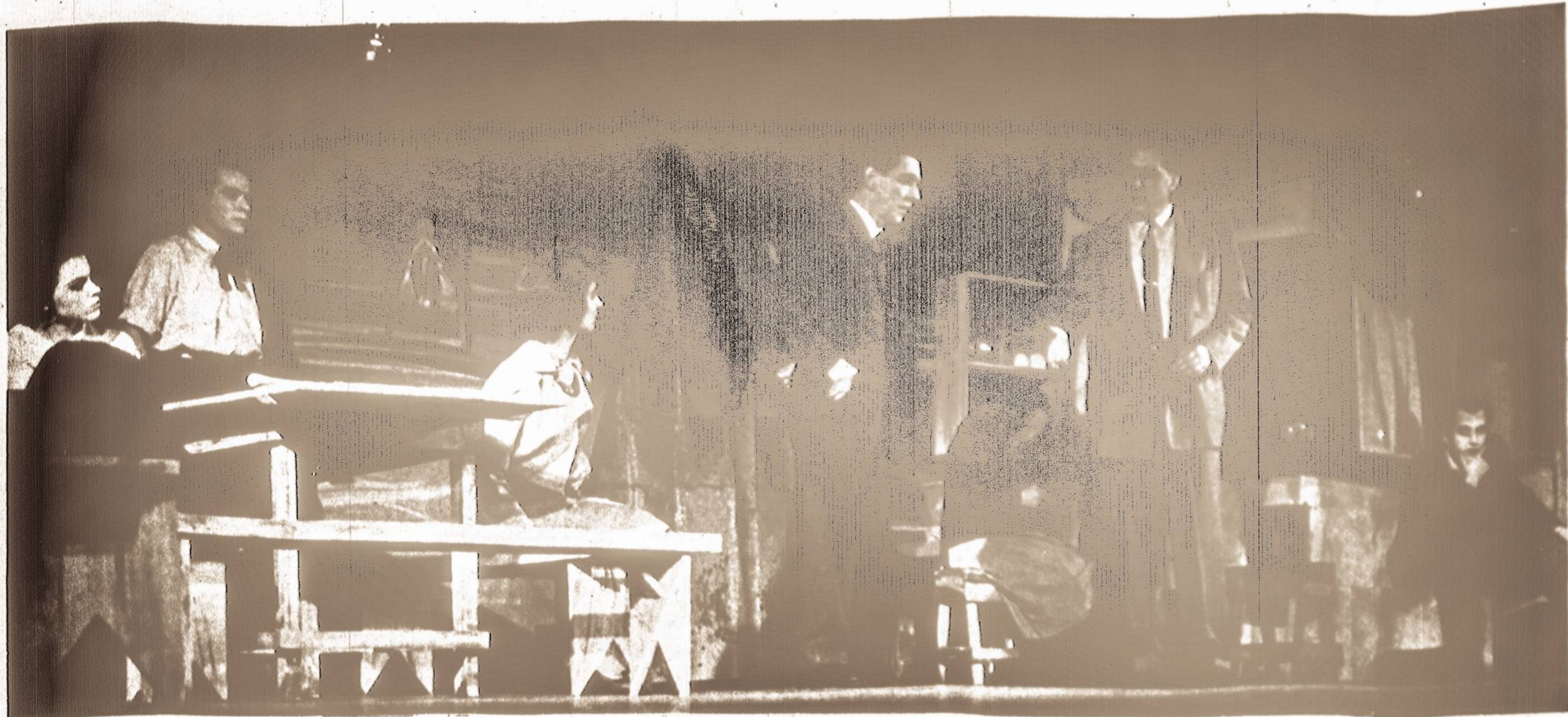
dar keletas gydytojų bei inžinierių. Iš krikščionių demokratų frakcijoje esančių kunigų tik du buvo su nemažu patyrimu. Tai prel. Šaulys, ilgus metus dirbęs vyskupo kūrijoje, didelis bažnytinės teisės ir nemenkas bendrosios teisės žinovas ir A. Panemunės klebonas kan. Staugaitis.

Steigiamasis seimas buvo turbūt vienintelis pasaulio parlamentas, kur, pasiklausęs partijų atstovų kalbų, dažnai negalėjai atskirti, kuriai partijai oratoriai priklauso: dešinei ar kairei. Pati sąvoka „dešinė“ ar „kairė“ mūsų seimui buvo sunkiai pritaikoma. Pvz., svarstant žemės reformos įstatymą, dešinieji, atseit, krikščionių blokas, siūlė palikti neliečiamą normą 80 ha. Liaudininkai, suprask centras, reikalavo 40 ha, o socialdemokratai ... net iki 300 ha. Tokie qui pro quo mūsų politiniame gyvenime yra visai suprantami, jie išplaukė iš mūsų politinių partijų kilmės.

Partijų kilmė ir lygis

Mūsų politines partijas pagimdė ne krašto gyventojų grupių interesai, kuriuos tos partijos būtų pasišovusios ginti, bet inteligentų vaizduotė. Rinkimų metu buvo daromos įvairiausios kombinacijos, kad sužvejojuskuo daugiausia balsų; bet ir tos kombinacijos neišreiškė realių gyventojų interesų ir neatitiko gyventojų pasiskirstymą. Nė viena partija neturėjo aiškios konkrečios programos, išskyrus galbūt socialdemokratų, kurie kalbėjo apie klasių kovą, apie proletariato kovą su kapitalu. Bet Lie-

(Nukelta į 14 psl.)

Valzdas iš A. Skėmos "VISI IR KITI" praeitą šeštadienį. Iš k. į d.: Vasiliauskaitė, Jurys, Ošlapienė; Boley, Valiukas ir Karmazinas

VIENAS IR KITI

PREMJERA
New Yorke

KAIRĖJE: Z. Jurys studento
vaidmenyje, L. Karmazinas -
Jaunas vyras.

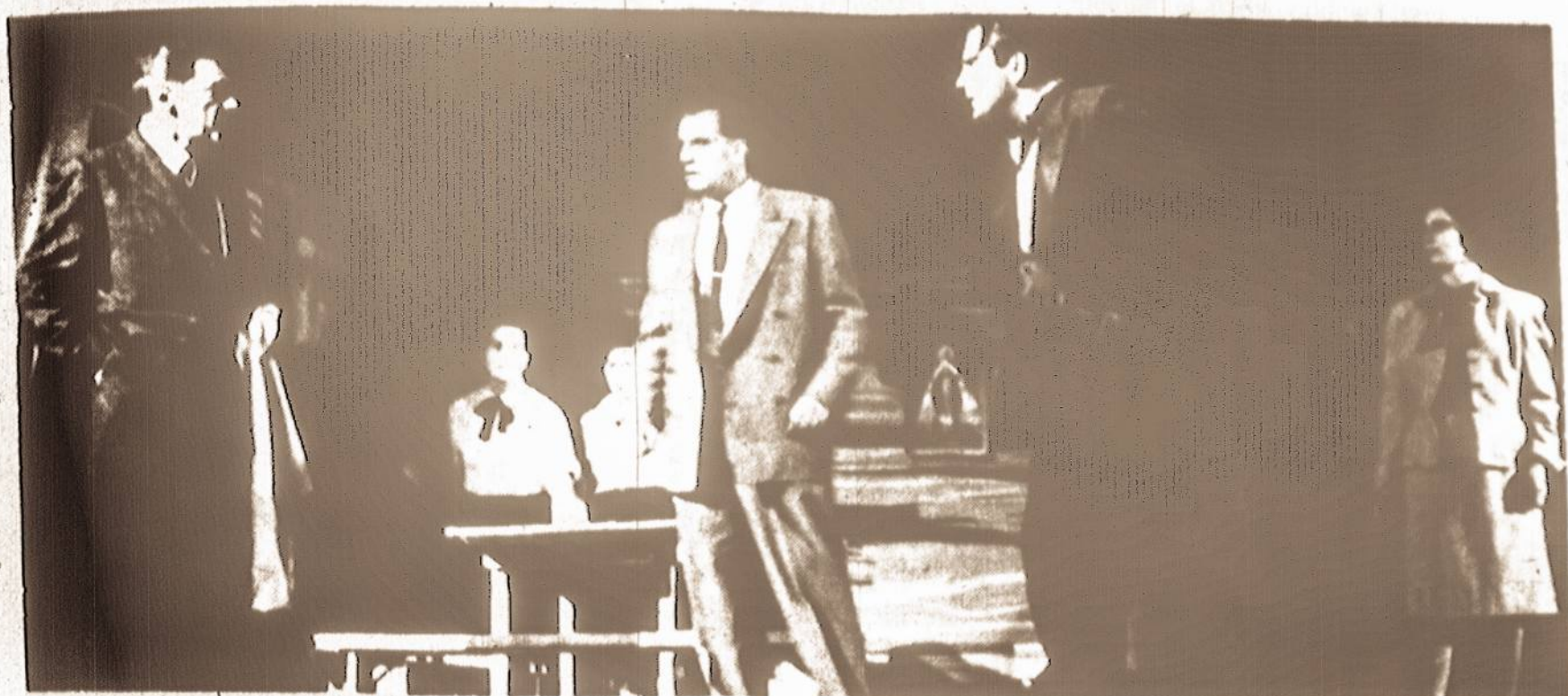
DEŠINĖJE: J. Boley vaidinęs
mokytoją Pranaitį.

APAČIOJE - kairėje: dramatiš-
kas momentas.

J. TYSLIAVOS, JR. NUOTRAUKOS

APAČIOJE: Dalis publikos.

Dalis publikos pertraukos metu "Vienas ir kiti" premjeroje, New Yorke.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

"Vienas ir kiti" New Yorko scenoje

Idant nebūčiau apšauktas kultūrinio nuosmukininku, iš karto prisipažįstu, kad mano pastabos apie praėjusį savaitgalį buvusį pastatymą "Vienas ir kiti" yra tik kaip eilinio žiūrovo - teatro mėgėjo, o ne kaip šios srities autoriteto.

Jei lygintume visus paskutiniame dešimtmetyje matytus lietuviškus pastatymus New Yorke ir už juos, lyg Hollywoodė, teiktume "oskarus", tai "Vienas ir kiti" gautu daugiausia premijų.

Autorius Antanas Skėma šiame veikale ryškina kai kuriuos charakteringus Nepriklausomos Lietuvos tipus - mokytoją, valdininką, gimnazistą, darbininką ir kt. Šiems tipams išryškinti autorius pasirinko jau nudėvėtą, bet dar vis šurpulingą momentą - Balsojo Birželio dienas. A. Skėmos aštri plunksna ir gilus žvilgsnis pristatė šiuos charakterius kaip gyvus ir realius tipus, kuriuose ne vienas iš žiūrovų galėjo nesunkiai ir save atpažinti.

Ši dėkingą tekstą režisierius Vytautas Valiukas preciziškai supynė į puikų pastatymą gerai parinkdamas charakterius, ir sudarydamas įvairias, ne-

monotoniškas mizanscenas. Kai kurie momentai tikrai ilgą laiką pasiliks žiūrovų vaizduotėje, pav., šurpulinga scena, kai pas kalmynus atburzgia bolševikų sunkvežimis ir jo prožektoriai nušviečia pirkelėje susigūžusius iš lėgščio suakmenėjusius veidus; arba momentas, kai momentas, kai mokytojas, prisipirtas gryčios kampe, aiškiai išsuptiems draugams, kad jis nekaltas, kad jis nėra komunistų agentas.

Buvo, žinoma, ir trūkumų. Pav., kažkaip nenatūraliai atrodė epilogė vienoj eilėj išrikiuoti gyvi ir mirusieji, visi, lyg būtų lygūs, duoda savo atskaitą.

Reikia pažymėti, kad V. Valiukas šale savo režisūros atliko ir vieną iš pagrindinių vaidmenų (Anatolijus Rimvydas). Klausimas, ar jo talentas glūdi režisūros ar vaidybos srityje, dar tur būt kurl laiką bus diskutuojamas teatro mėgėjų būre liuose.

Juozas Boley išryškėjo puikiai vaidyba. Jo balso spalva, laikysena, ramus ryžtingumas, meistriškai susipynė į charakteringą Lietuvos gimnazijos

Romas Kezys

mokytojo tipą. Pabrėžtina, kad J. Boley yra Amerikoje gimęs, bet jo aiški tarsena ir išgyvenimas į lietuvišką charakterį buvo pasigėrėtinas.

Antraeiluose vaidmenyse buvo (gimnazistė) Laima Vasiliauskaitė ir (jaunas vyras) Leonas Karmazinas pasižymėjo kaip neeilinio pajėgumo jauni aktoriai. L. Vasiliauskaitė jau daugelį kartų vaidinusi savo universiteto pastatymuose, lietuviškoje scenoje

pasirodo pirmą kartą. Galima pranašauti, kad Laimos ateltis yra šviesi ne vien lietuviško teatro pasaulyje, bet ir amerikiečių scenoje, jeigu ji rimtai šiai karjerai tuošis. L. Karmazinas, valdingas grubu, gospadoriškos galvosenos darbininkas, jau ne kartą matytas New Yorko scenoje, pasirodo kas kartą geriau. Leonas puikiai išlaikė charakterio vientisumą ir buvo vienintelis, kuris savo išvalzda tekstu ir

(Nukelta į 16 psl.)

KENNEDY DEKOJA

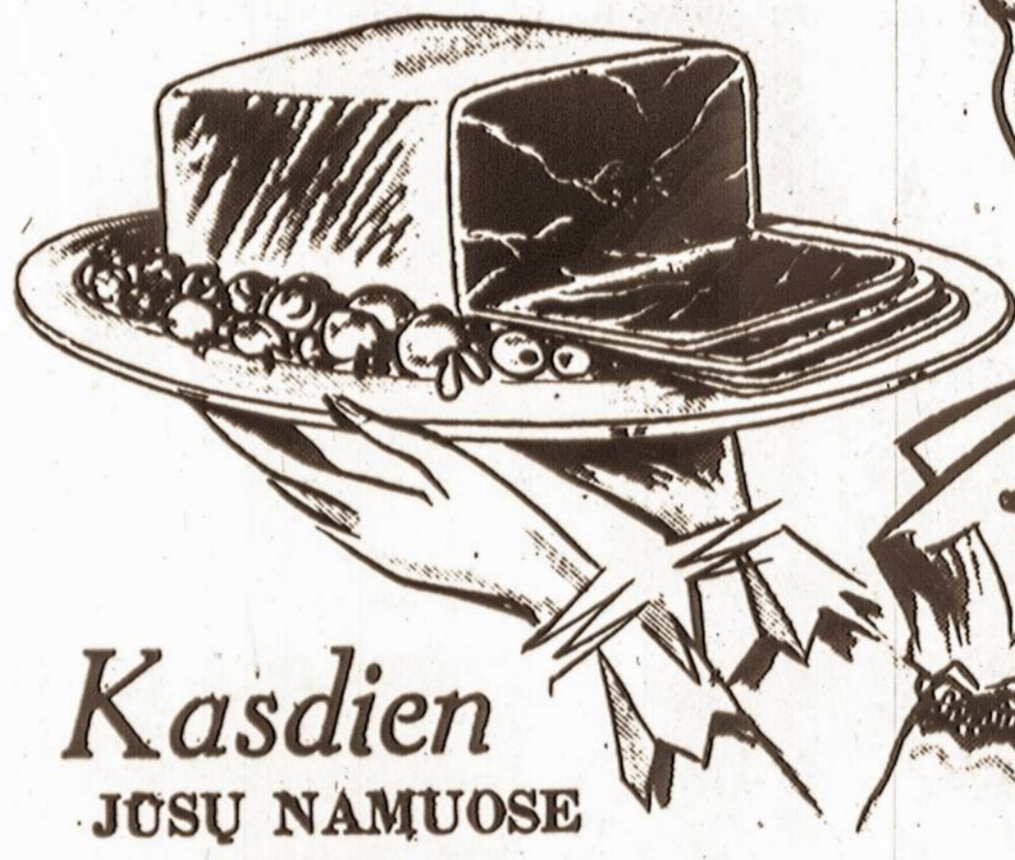
Senatorius J. F. Kennedy, JAV prezidentas elektas, atsiuntė Vlko pirmininkui iš Palm Beach nuoširdų padėkos laišką už jam pasiūstus sveikinimus ir linkėjimus jo išrinkimo JAV prezidentu proga. Tuo pat laišku Prezidentas Elektas užtikrino, kad JAV yra pasirūžusi sutikti visus atelties reikalavimus be baimės ir svyravimų.

Dr. A. Trimakas, Vlko pirmininkas, lankėsi visoje eilėje laisvųjų kraštų delegacijų Jungtinėse Tautose ir prašė įtraukti Jungtinių Tautų rezoliucija kolonijų panaikinimo klausimu Lietuvos ir kitų sovietų pavergtųjų kraštų išlaisvinimo reikalą.

Vlkas pasiuntė padėkos telegramą D. Britanijos parlamento nariui, valstybės ministeriui užsienio reikalams, David Ormsby Gore už Lietuvos reikalo iškėlimą jo pasakyoje lapkričio 28 d., Jungtinėse Tautose, kalboje.

Pagal prezidento de Gaulle planą, Prancūzijoje bus sudaryta atskira smogiamoji branduolinė (atominė) kariuomenės dalis.

Skanaus!

Kasdien JOSŲ NAMUOSE

gali būti šventiškos valšės, jei patleksite IMPORTUOTO LENKIŠKO KUMPIO, įvairiai pagaminto . . .

- Garsus visur pasaulyje KUMPIS iš LENKIJOS telkia didžiausio pasitenkinimo, nes jis be kaulų, neriebus ir be drebučių, nieko nereikia išmesti, ypač lėšas, minkštas, švelnus, skoningas, jau paruoštas valgyti — iš viso KUMPIS iš LENKIJOS nepalyginamo skonio ir labai EKONOMISKAS.

- IMPORTUOTAS iš LENKIJOS KUMPIS šiuo metu gaunamas mažomis, šeimai tinkančiomis; trijų — keturių — ir penkių svarų dėžutėmis.

- Apsipirkdami nepamirškite apsirūpinti IMPORTUOTU iš LENKIJOS KUMPIU taip, kad visada turėtumėte namie pakankamą šio SKANESTO kiekį iš SENOJO PASAULIO!

● Visada reikalaukite kumpių iš Lenkijos

TIKRIEJI mėsos gaminiai iš Lenkijos turi etiketę
ATALANTA — KRAKUS — TALA

su parašu "PRODUCT OF POLAND".

LIETUVIŲ VADOVAUJAMA

ISTEIGTA 1924 M.

Schuyler Savings & Loan

ASSOCIATION OF KEARNY, NEW JERSEY

Nuo 1960 m. liepos 1 d. už sutaupas moka

4%

Be to, duoda paskolas namams, išrašo pašto perlaidas (money orderius), taupo pinigus Kalėdų šventėms (x-mas Club), skolina pinigus taupytojams, priima mokesčių už elektrą ir gazą.

Federal Savings and Loan Corporation narys
Julius Paknis, Prezidentas Petras Velevas, Sekretorius Juozas Balza, Izdininkas

Iškirpk šią atkarpą ir siusk -
SCHUYLER SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
24 Davis Ave., Kearny, N. J.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ
Londone

Praneša visuomenės žiniai, kad gauta daug naujų įvairių medžiagų iš ko galima pasirinkti sudarant siuntinius artimiesiems 100 įvairių medžiagų vyriškiems kostiumams 200 medžiagų mot. kostiumams, suknelėms 100 medžiagų mot. ir vyriškiems paltams.

Visos vilnonės medžiagos - angliškos su žaidimu MADE IN ENGLAND. Medžiagų pavyzdžius galima matyti ir pasirinkti pas mūsų atstovą JONĄ DAUGIRDĄ

337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

TEL. EV 4-1232 ir EV 7-4940

Vienybės (Lietuvninkų) moterys

Vienybės 25 metų sukakties proga viena iš artimiausių Vienybės Lietuvninkų "sandarbininkių" dr. Johanna T. Želvienė — Baltrušaitienė, rašė:

"Tarpe visų smagių atsiminimų, kuriuos reikėtų čia pažymėti, smagiausiu yra tasai, kad Vienybė Lietuvninkų visuomet rado vietos moterų, kartais ir gana silpnais raštams.

Vien. Liet. redaktorai duodavo netik vietą tiems raštams, bet jiems kartais reikėdavo ir didelio kantrumo, kada taisė rašybą ir jie niekuomet silpnai rašytojai neištarė nei žodžio, kurio jos kiltas mintis išbaitytų.

Kiek mūsų moteris reikalavo pažangos Vien. Liet. niekuomet nedarė mums rubėžiaus.

Ypatingai tos moteris, kurios kaip — nors šitą parašė į Vienybę Lietuvninkų, supras, kiek gero, širdingo ir praklausaus pasišventimo dirbt savims draugams ir tautos labai išsukę redaktorius atsakymas; Tamstos rašteliis tilps, geras, tik malonėkit rašyt tankiau..."

Iš šių pastabų matome, kad moterys Vienybėje nuo pat jos įsikūrimo iki dabar — vaidino gana svarbų vaidmenį. Pageltusiuose Vienybės Lietuvninkų puslapiuose užtikame tokius vardus, kaip Eglė Štūpienė, Žemaitė, Radzevičiūtė ir kt.

Vienybės deimantinio jubilėjaus proga, apie tas jau mirusias žymesnes moteris teks rašyti ir plačiau. Ypač įdomi, atrodo, buvusi Marijona Paukštienė, Vienybės įsteigėjos ir leidėjos J. Paukščio žmona. Be jos pagalbos ir paramos, galbūt ir pati Vienybė Lietuvninkų nebūtų įsikūrusi. Bet jos gyvenimas buvo neilgas, ji mirė vos 32 metų sulaukusi. Apie Marijonos Paukštienės mirtį 1899 m. lapkričio 1 d. Vienybės Liet. laidoje užtikame tik tokį kuklų pranešimą:

"DĖLEI MYRIO A. A. MARIJONOS PAUKŠTIENĖS, LAIKRASZTIS ISZĖJO VIENĄ DIENĄ PASKIAUS."

Kitame puslapyje — jos vyro, Vienybės leidėjos, parašytas nekrologas:

"Nedėlioje 29 spalnio trečioje valandoj po pietų, po ilgos ir sunkios ligos numirė Marijona Paukštienė (po tėvais Czernikiutė) 32 metų amžiaus, stone moterystės išgyvenusi 13 metų.

Velionė paėjo iš Lietuvos, iš Vysztyczio, Vilkavizskio pavieto, Suvalkų gub. Velionė buvo pažįstama daugeliui žmonių ir visi pripažįs jai garbę už meilūs priėmimus bei dorą pastelgimą. Velionė buvo paveikslinga moteris ir gali būti paveikslu dėl daugelio moterų kantrybėje.

Marijona Paukštienė

Velionė prigulėjo prie vietinės "Lietuvaiczių Draugystės".

Laidotuvės atsibuvo 1 lapkričio 4 valandoj po pietų kur susirinko daugelis svieto palydėti nežiūrint prasto oro. Ypatingai atsižymėjo "Lietuvaiczių Draugystė" palydėdama savo draugę, kur apie 60 moterų ir merginų su gėdėjimo ženklais eilėjeėjo paskui velionę, ko tarp lietuvių dar niekad ir niekur nebuvo. Kun. J. Žilinskas pasakė puikų pamokslą apie velionės gyvenimą bažnyčioje, ir paskui ant kapų dar lenkiszką velionės gintims kurių tulį nesuprato lietuvizskai. Ant kapo gintys ir draugės sudėjo gražius vainikus."

Vienybės 25 metų sukakčiai paminėti metraštyje apie Marijoną Paukštienę papildomai taip rašoma:

"Ši moteris su "Vienybės Lietuvninkų" praeičia taip jau arti surišta, kaip ir velionis Juozas Paukštis. Tų laikų žmonės pasakoja, kad visokiuose "V. L." varguos ir josios leidėjo nepasisekimuose ar susikrimitimuose nuo priešų, velionė Paukštienė daugeliu prisidėjo, suramindama ir sutvirtindama savo vyro kartais nusilpstančią energiją. Vienok šitie vargai, pakelti prie laikraščio, pakirto ir jos sveikatą, — pasimirė po sunkios ir ilgos ligos. "Vienybė Lietuvninkų", sulaukusi 25 metų jubilėjų, ir gi prisimena ir niekad neužmirš velionės Marės, — kaip vienos iš savo įsteigėjos ir palaikytojos, paaukavusios lietuvių labai savo jauną gyvastį. Jos vardas tebūni pavyzdžiu visoms lietuvaicziams!"

Vienybės archyve, deja, daugiau žinių apie Marę Paukštienę nerandama. Būtu idomu žinoti, ar gyvųjų tarpe yra bent viena Vienybės skaitytoja, kuri atsimena šią kilnią moterį.

SĖKMINGA BIRUTIEČIŲ VAKARIENĖ

Los Angeles, Cal. — D.L.K. Birutės Draugijos balius praėjo labai puikioj ir šeimyniškoj nuotaikoj. Prie baliaus pasisekimo daug prisidėjo ir maloni dainininkė Armonienė, labai gražiai išpildžiusi programą, be jokio atlyginimo. Jai akompanavo amerikietė A. Dotts, kuri labai mieliai, be jokio atlyginimo padeda lietuviams, be to jau beveik gali ir lietuviškai susikalbėti.

Sakalauskienės ir Pieterienės išpuošta salė buvo tikrai jauki. Stalai apkrauti įvairiais valgiais galėjo patenkinti ir labai išlepintą skonį. Iš viso birutiečių ruošiami baliai pasižymi savo jukumu, šeimyniškumu ir linksmumu. Kas kartą vis daugiau ir daugiau naujų veidų ateina pas birutietes?

Šie pasisekę balius dardar-tą įrodo, kaip mažas būrelis moterų gali tiek daug padaryti, kai visos gražiai sutaria ir jėgas panaudoja artimo šelpimui, o ne tuščioms rietenoms. Dar ilgai viešnios ir svečiai dalyvis gražiais išpūdziais išsineštais iš to baliaus.

Birutietės įnešė dar naują dalyką — spalvoto filmo sukilmą vaizių metu. Daugelis pamatys save pirmą kartą ekrane, o po keleto metų tas filmas bus dar įdomesnis. Birutietės dėkingos Armonienei ir Dotts, K. Liaudanskiui, Tamulaičiui ir Pieteriui bei visai maloniai lietuvių kolonijai, kuri taip gražiai remia draugijos darbą.

V. IRLIKIENĖ

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Moterys grimuojasi "Vieni ir kiti" spektakliui. Iš k. i d.: Dauguvietytė, Ošlapienė ir Vasilianskaitė.

VIRGINIA 6-9506

CATERING

Rainbow Corner Bar & Lounge
HALL AVAILABLE — FOR ALL OCCASIONS

MANAGER
ALFRED A. CILCIUS 106-01 JAMAICA AVENUE
BEAR & BULL TAVERN, INC. RICHMOND HILL, QUEENS, N. Y.

Kelionė per Atlantą

(Tesinys)

Mes tarėmės esame įpratę prie niujorkietiško vairuotojų greičio ir staigumo. Bet vokiečiai tarsi vairuotojas mus baugino savo fantastišku greičiu mieste ir staigiais posūkiais. Ir visas judėjimas aplinkul buvo panašus. Maži automobiliai (jų čia daugiausia), motociklai ir dviračiai žvimbė kaip pašėlę. Beje, dviračiai turi savo takus ir jais važinėja daugiausiai moterys.

Amerikiečių Frankfurte priskaitoma apie 300,000. Tai daugiausiai kariai ir tarnautojai. Juos pamatysi keliaujant jau dideliais, mums sprastais automobiliais. Bebūnant Frankfurte, mus stexino tie-

Bebūnant Frankfurte, mus stebino tiesiog pasakiškas miesto atsistatymas. Kaip darbščios bitės, vokiečiai išgydė antrojo pasaulinio karo žaizdas. Taigi, išvalytos nuo subombarduotų namų aikštės, buvo apstatytos tvarkingai suplanuotais, moderniškais namais. Vokiečiai nėra netekę skonio pajutimo ir, kiek įmanydami, gelbsti savo praeitinę architektūrą. Šalia senobinių bokštų pristatyti pastatai yra savo epochos stiluje. Retai teko matyti tokius energingus ir darbščius žmones kaip vokiečiai ir mums buvo visai suprantama Amerikos jiems teikiama pagalba. Gal pasigedome kiek šilimos, nes vokiečiai šalta mandagūs su amerikiečiais.

Čia mės įsigijome Zeiss žiūronus, ir servyzą arbatai.

Būnant Frankfurte teko svečiuotis pas Trečiokus, kurie mums suruošė tikrą lietuvišką priėmimą su puikia vakariene ir su šampanu. Iš savo pusės juos apdovanojome airišku whiskey. Malonus vakaras praėjo besišnekučiuojant apie New Yorką ir Vokietiją. Trečiokai mus globojo miestą belankant ir apsiperkant.

Pakeliui į Romą buvome trumpai sustoję Paryžiuje. Deja siautė neįmanomas karštis, siekias 104 laipsnius. Tokio karščio paryžiečiai neturėję jau 29 metus.

Paryžiuje perėjome visiems turistams iprastą kelią. Gerėjomės Champ Elysee plačiais šaligatviais su išbarstytomis ant jų kavinėmis, su margaspalve, nerūpestingai klegančia minia. Stebėjome apgaubtą ta ypatinga, paryžietiška migla, miestą iš Eifelio bokšto aukštumų. Praėjome pro Triumfo Arką ir į mus žvelgė Notre Dame chimeros ir vitražai.

Iš Paryžiaus į Romą skridome nauju dzečiu. Virš Šveicarijos skridome 45 tūkstančių pėdų augstyje ir galėjome matyti blizgančią saulėje snieguotą Mont Blanc viršūnę. Šis skridimas buvo ypatingai švelnus ir malistas puikus. Turėjome ir idomius bendrakercleivius. Susipažinome su Australijec milijonierium p. Cameron, p. Peggy Lyle iš Aliaskos ir su aktore Gina Lollobrigida, jos vyrų ir vaiku. Ji pasakojusį neįurinti ramybės Paryžiuje. Bet ir Romos aerodrome ji turėjo vargo, kol policijos padedama nusikratė reporterių ir isedo į limuziną.

(Bus daugiau)

Skaitytojų dėmesiui

Apie tūkstantis skaitytojų nuolatos atsilikę su savo prenumeratos atnaujinimu. Kai kurie atsilikę keletą mėnesių, kai kurie ištisus metus. bet yra ir tokių — ir tai ilgamečiai skaitytojai — kurie savo prenumeratos nesumoka net po keletą metų...

Nerangumas, žinoma, yra daugiausia kaltas, kad prenumerata neatnaujinama laiku. Todėl šia proga krepiamasi į visus tuos skaitytojus, raginant juos savo pareigą atlikti TUOJAU, NEDELSIANT. Prenumeratos išsibaigimo terminas pažymėtas kiekviename laikraščio numeryje, greta vardo bei adreso.

Metams baigiantis kviečiami visi skaitytojai atnaujinti savo prenumeratą ateinantiems 1961 metams — VIENYBES DEIMANTINIO JUBILĖJAUS metams. Geriausia dovana, kurią kiekvienas skaitytojas jubilėjaus proga galėtų suteikti laikraščiui, tai PRISIŪSTI NAUJŲ SKAITYTOJŲ. Tik pačių skaitytojų paramos dėka, Vienybė gali sulaukti šimtmetinės SUKAKTIES.

Prenumerata metams — \$7.00. Kiekvienas gali pasinaudoti ir šiomis nuolaidomis: iš anksto sumokant už dvejus metus \$12.00, už tris \$15.00.

Prenumerata siunčiama: VIENYBE, 192 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN 7, N. Y.

AKADEMINĖS MINTYS

Redakcinė kolegija: R. Arūnaitė, D. Alytaitė, J. Birutis, L. Petrauskaitė, S. Sirusas, A. Rimas ir A. Šileikytė.
Medžiagą siūsti: D. Alytaitė, 21-28 Bleecker Street, Brooklyn 37, N. Y.

Lietuvių Studentų suvažiavimas

Lapkričio 24 – 27 puošniame Clevelando Tudor Arms viešbutyje įvyko 10-tas visuotinis Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas. Šio suvažiavimo programa skirta organizaciniams reikalams, kritiškam įvertinimui LSS struktūros ir veiklos, ir žvilgsniui į šiam dešimtmetyje išsivysčiusius Lietuvos studento bruožus.

Suvažiavimas atidarytas ketvirtadienį. Pirmininkauti išrinkti Eligijus Sužiedėlis ir Saulius Griebliūnas. Vakare įvyko atskirų organizacijų subuvimai.

Penktadienis prasidėjo organizaciniams reikalams pašvestu posėdžiu. Po to sekė Vandos Gegevičiūtės aktuali ir įdomi paskaita: "Empirinis Studentijos Veidas." Popietinio posėdžio tema – Lietuvių Studentų Sąjungos veikla antrajam dešimtmeciui. Įvairios sekcijos svarstė lietuvių studentų veiklą tarptautinėje ir politinėje plotmėje, Sąjungos organizacinio aparato įvertinimą ir patobulinimą, ir Sąjungos kultūrinės veiklos kryptis. Šiuo metu taip pat vyko ideologinių organizacijų pirminių konferencija. Vakare, koncerto programą išpildė pačių studentų meninės jėgos: T. Stasaitė, A. Vedeckaitė, K. Almėnas, B. Prapuolenis ir A. Vasaitis.

Šeštadienio ryte vėl įvairūs pranešimai ir statuto keitimo svarstymai. Sekė dvi vertingos paskaitos. Pirmasis kalbėtojas, Liudas Šmulkstys, vaizdžiai supažindino klausytojus su dabartinės Lietuvos studentija. Antrojo prelegento Adomo Mickevičiaus tema: Lietuvių Studentų Sąjunga – praeitis ir ateitis. Kol Mickevičius ne vien abibūdino metų bėgyje bes-

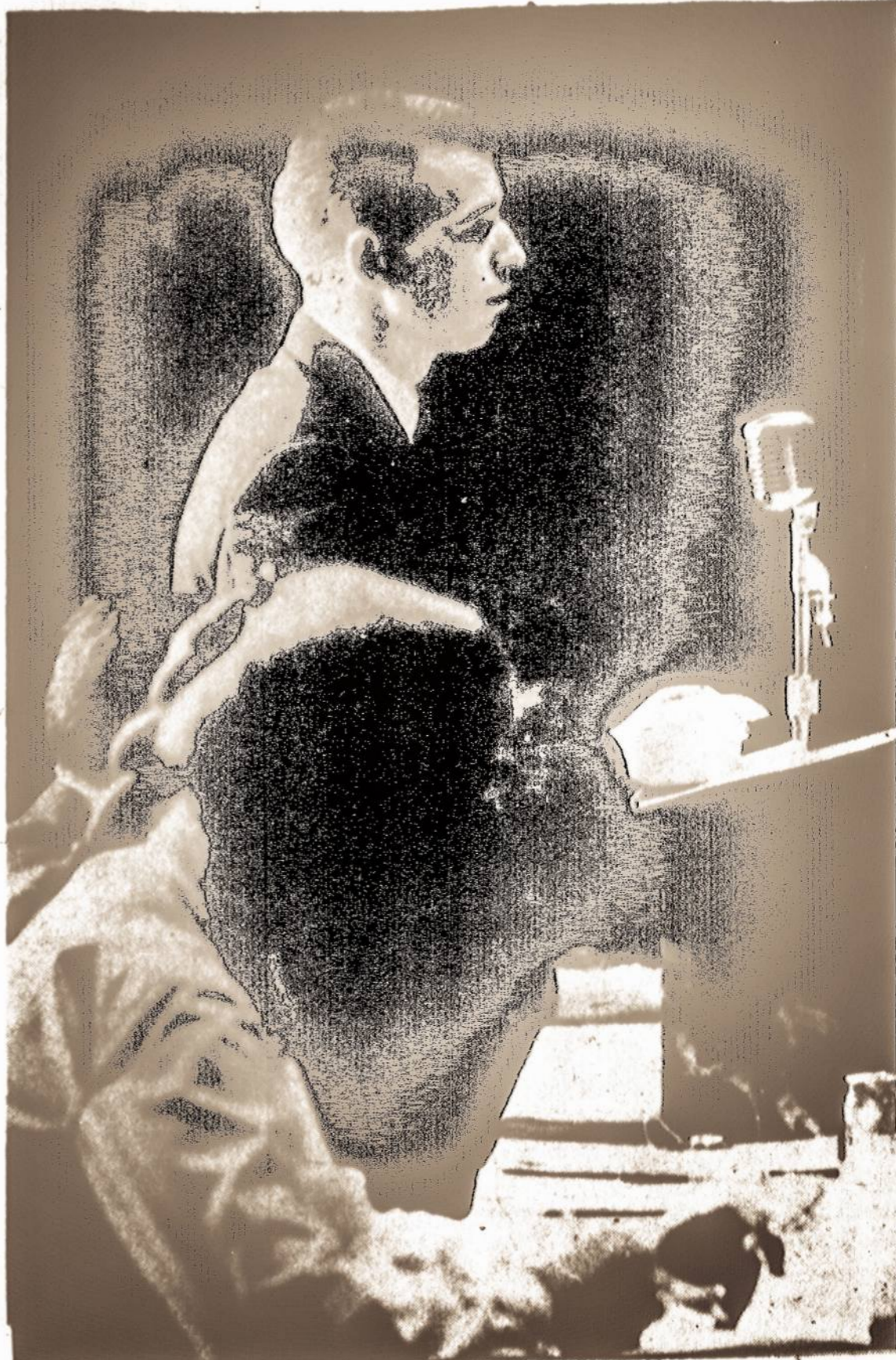
kelčiančią Lietuvių Studentų Sąjungą, bet ir davė konkrečių pasiūlymų kaip išlaikyti LSS dinamišką ir energingą studentiškos veiklos organą.

Vakaro baliaus programoje – R. Babicko vadovaujamas vyrų oktetas publikos buvo labai šiltai priimtas.

Sekmadienį vyko paskutinis posėdis, rezoliucijų priėmimas, sveikinimai ir uždaromas LSS pirm. R. Stakausko ir vicepirm. N. Remeikytės žodis.

Dalyvių skaičiumi šis suvažiavimas buvo vienas iš sėkmingiausių. Ir rytai ir vakarai gausiai buvo reprezentuojami. Ypač džiugu buvo matyti tiek daug pirmųjų metų studentų. Deja, teko nusivilti, nes jie daugumoje sudarė tik atgarsį, tik nesidomaujančią, pasyvią masę. "Jau-noji karta" buvo puikiai atstovaujama šokių salėse, bet suvažiavime aktyviai dalyvavo, diskusijose reiškėsi, Sąjungos veikla rūpinosi "senoji gvardija" – L. Sabaliūnas, K. Skrupskelis, T. Remeikis ir kiti.

Aiškią vyravo suvažiavimo socialinis aspektas. Šokiai linksmi, nuotaika tikrai puiki. Pasilinksminimas tapo pagrindinis ir kai kuriais atvejais vienintelis suvažiavusiųjų tikslas. Žinoma, iš ryto posėdžių salėn susirinkdavo vos saujelė. Punctualumo nesilaikyta nei valdybos nei narių tarpe. Būtų pravartu įvairius pranešimus iš anksto išspausdinti ir mažiau laiko beprasmiškai gaišinti, nesušiurpinti ir techniškus procedūros klausimus aiškinant. Likų daugiau laiko paskaitom ir diskusijom.

R. Stakauskas, pirm. kalba LSS suvažiavime Clevelande.

C. Peniko nuotr.

LSS New Yorke skyriaus susirinkimas

Lapkričio 13 d., Apreiškimo parapijos mokyklos patalpose įvyko LSS New Yorke skyriaus susirinkimas.

Buvo pristatyta nauja Liet. Stud. S-gos New Yorke skyriaus valdyba: K. Gebužas – pirmininkas, J. Audėnaitė – sekretorė, S. Arūnas – išdalininkas ir D. Bulgarauskaitė – atstovė specialioms reikaliams.

Buvo diskutuota Lietuvos leidimo darbe, kiekviena ideologinė organizacija prižadėjo atsilyti po du atstovus išsiuntinėjimo darbe, o skyriaus narių tarpe Lietuvius platinti apsiėmė V. Sutkutė.

Diskutuota skyriaus veikla, ateities planai. Numatyta gruodžio mėnesį suruošti paskaitą su linksmąja dalimi ne tik studentams, bet ir visuomenei.

Tenka apgailestauti, kad nors ir buvo pabrėžta, ypač norin-

tiems vykti į suvažiavimą, kad dalyvavimas būtinas, labai mažas studentų skaičius atsilankė. Nereikia užmiršti, kad Studentų Sąjunga yra tik tiek gyve ir svarbi kiek jos nariai ją domisi. Viena valdyba nieko nepadarys. Jei net į susirinkimus nesistengiama ateiti jei ir mažiausios veiklos yra atsisakoma tai jau ir taip silpnstanti Sąjungos dvasinė gyvybė neužilgo visai užges. Ar to norima? B.

Studentų Skautų S-gos ir Filisterių Skautų S-gos centro valdybos naujuoju Akademino Skautų Sąjūdžio pirmininku pakvietė Edmundą Korzoną iš Chicago. Naujasis pirmininkas iš profesijos yra teisininkas ir jau nuo 1922 m. aktyviai dalyvauja skautų veikloje.

LAVINIMASIS STUDENTŲ ORGANIZACIJOSE

Tenka girdėti priekaištų, kad studentai nesugeba tarp savęs taikingai gyventi ir "pešasi" mažiau už vyresniuosius. Šie kritikai, žinoma, nesupranta kad tokie studentų nesutarimai yra reiškinys, dėl kurio reikia džiaugtis, o ne priekaištauti. Kada tarporganizacinė trintis išnyks, tada reikės rimtai susirūpinti ir pačios studentijos ateitimi. Yra be abejo ir tokių sričių, kur būtų galima apsieiti be konkurencijos, bet tai tik išimtis ir dėl to nuogastauti neverta.

Mano supratimu pagrindinė sritis, kur studentų organizacijos ypatingai pateisina savo egzistenciją, tai auklėjimas bei lavinimasis savo tarpe. Mažose būreliuose atskiros ideologinės grupės yra pirmas

po šeimos šaltinis, kur gali būti sklepijama mellė savotėvų gimtajam kraštui, stiprinama lietuviškasis sąmoningumas ir ateities darbuotojų paruošimas visuomenei. Bendraudami tokiose mažose grupelėse studentai išmoksta formuluoti savo mintis ir tobulinti lietuvių kalbą bei turtinti lituanistines žinias. Vyresniųjų tarpe studentai tiek nenori, kiek nedirsta reikštis pirmoj eilėj dėl nepajėgumo reikšti savo mintis taisyklinga lietuvių kalba, kai tuo tarpu studentų tarpe jie ne tik kad aktyviai dalyvaujamą diskusijose, bet ir atsiranda norinčių būti prelegentais.

Akademių Skaučių Draugovės New Yorke skyrius šią lavinimosi sistemą aktyviai praktikoja, ir jaučia, kad iš

to jos turi daug naudos bei malonumo. Kiekvienai sueigai viena iš skyriaus narių paruošia referatą, ir paskiau vyksta diskusijos. Žinoma, neturint savo tarpe diskutuojamos srities autoriteto, kai kada nukentčia diskusijų lygis, bet vis tiek tai geriau negu visiškai tokios veiklos ignoravimas. Paskutinėje ASD New Yorke sk. sueigoje Daiva Alytaitė referavo apie laisvosios Lietuvos rašytojų reikšmę pavergtosios Lietuvos literatūrai. Paskaita sukėlė gyvas diskusijas. Sekančiai sueigai referatą patiekė Aušra Vedeckaitė.

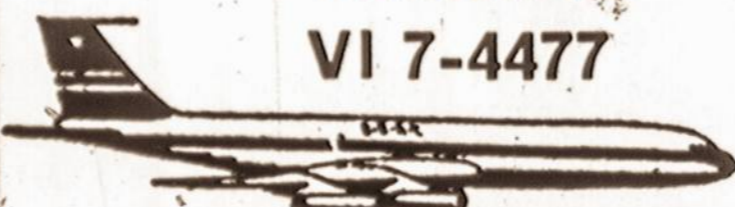
Kai studentai išmoks laisvai ir gyvai perteikti savo mintis mažame būrelyje, tai jie drąsiau jausis ir didelėje grupėje.

D. A.

Joseph Andrusis
TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIJETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

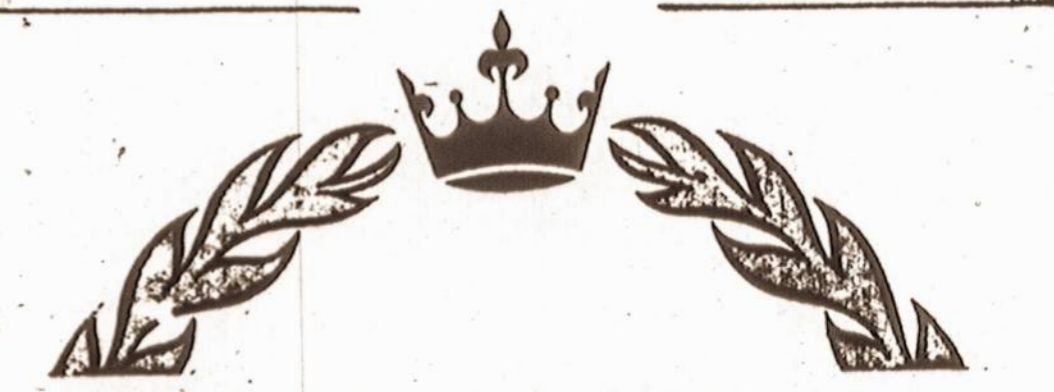

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS,
federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų
(Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

KANDIDATĖS Į VIENYBĖS DEIMANTINIO JUBILIEJAUS
VAINIKĄ PRAŠOMOS SIŪSTI SAVO NUOTRAUKAS

KANDIDAČIŲ NUOTRAUKOS
jų biografijos siunčiamos iki
1961 m. KOVO 1 D. šiuo adresu:
192 Highland Blvd., Brooklyn 7,
N. Y.

BALSAVIMAI PRASIDĖS 1961
KOVO 13 D.

Tūkstančio dolerių
vertės kraitis
laimėtojai!

DEIMANTINIO JUBILIEJAUS
IŠ KILMES
1961 M. BALANDŽIO 16 D.

Juozo ir Onos Ginkų Saldainių Krautuve

Kalėdų ir Naujų Metų šventėms siūlo:

Aukščiausios rūšies saldainių puošniose dėžutėse. Menišku papuošalų eglutei, elektrikinių lempučių. Odiniai albumai su tautiniais ornamentais. Odiniai rankinukai iš Europos. Rankų darbo dėžutės, grojančios ir su šokėjomis. Rašomosios Parker plunksnos ir kitų vertingų prekių. Atvirutės su lietuviškais ir angliškais įrašais. Kaina nuo 10 iki 25 centų. Primami užsakymai paštu

Atvirutės su lietuviškais ir angliškais įrašais. Kaina nuo 10 iki 25 centų. Užsakymai primami paštu iš anksto atsiunčiant pinigų.

Plokštelės patefonui, naujausių lietuviškų dainų, šokių. KRAUTUVĖ ATIDARA KASDIEN

JUOZAS IR ONA GINKAI, SŪNUS IR MARTI
495 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV 4-9293

IDOMIAUSIAS Naujųjų 1961 Metų sutikimas rengiamas MANHATTENO SALEJE, N. Y.

NIGHT CLUB programa, maistas, šampanas ir padidintas CLUB 10 ORKESTRAS

Rengia LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS su prisijungusiu LIETUVIŲ SPORTO KLUBU. Su užsakymais kreiptis į LAC - 1332 Halsey St., Brooklyn 27, N. Y. arba telefonu skambinti EV 2-9790.

Didžiausia paminklų gamybos įmonė Chicagoje

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

HAROLD E. NELSON
Prezidentas

3914 WEST 111th STREET
CHICAGO, ILLINOIS
(Prie Šv. Kazimiero kapų)

Telefonas: BEdarcrest 3-6335
KALBA LIETUVIŠKAI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

- Philadelphijoje -

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

- Brooklyne -

JUOZAS GARŠVA

235 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNAMOJA AUTOMOBILIUS IVAIRIEMS REIKALAMS

Lietuvos kūrėjai....

(Atkelta iš 7 psl.)

liai" regimesni, ir noras pažadinti "sau žmones" karštesnis. To krašto dvasia ir tegalėjo prabilti nykiais simboliais, slegerijomis, pasakomis, liepsnų giesmėmis ir jūrų varpais. Ir išto krašto kėlęsis tautinės sąmonės ir išminties balsas — tai geriausias įrodymas, kad lietuvių tautos atbudimas siekia labai galias tautos gyvybės šaknis. (Ten pat 11-12 psl.).

Vydūnas gyveno ir daugiausia veikė Mažojoje Lietuvoje. Tačiau savo filosofiniais ir literatūriniais veikalais jis plačiai buvo žinomas ir Didžiojoje Lietuvoje. "Didieji Vydūno kūriniai — visos tautos lobis ir visų branginami, be pažiūrų skirtumo. Vadinamais gi teosofiniais savo raštais jis patraukė tą laisvamanejančios jaunuomenės dalį, kuri pasi-

liko ištikima religiniam idealizmui, bet kuriai tradicinės Katalikų Bažnyčios dogmos atrodė nesuderinamos su moderniuoju pažangumu ir dvasios laisvė. Ir reikia pripažinti, kad čia Vydūnas savo askezos, kilnumo ir žmoniškumo mokslu padarė labai teigiamos įtakos, kaip vienintelis pas mus moralis autoritetas religinio idealizmo ir dorovės skelbėjas, stovįs šalia konfesijos ribų.

Vydūno asmuo, principai ir gyvenimas, mokslas ir kūryba sudaro vientisą harmonišką visumą, kuri imponuoja savo suderinimu bei vieningumu ir priverčia nusilenkti net tuos, kuriems jo mokslas atrodė nepakankamai moksliskas, o kūryba nepakankamai meniška". (Ten pat 7 psl.).

(pabaiga)

Dr. Al. K. Kuršiaus atminimo atžymėjimas

Ryšium su lapkričio 25 d. VIENYBĖJE pasirodžiusiom p. A. J. Varno pastabom "Argi lenkai kalti?" tenka atitaisyti porą netikslumų. New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų valdybos posėdyje man teko referuoti apie lenkų spaudoje pasirodžiusius straipsnius, kuriuose be jokio pagrindo lenkai bando šį mūsų tautietį pasisavinti. Posėdžio aprašyme parduotos lenkų spaudos citatos yra teisingos, tad ir tuos straipsnius rašiusieji kaip ir juos spausdinusieji lenkai yra kalti dėl neteisėto mūsų tautiečio savinimosi. Niekas nekaltino lenkų dėl neleidimo iškabos prie namo prikabinti, nes ne jie yra namų savininkai, bet nepagrįstas mūsų tautiečio savinimasis jį daro kontroversiniu asmeniu, kas netiesioginiai ir mūsų pastangas pasunkina.

Prisimenu, kad su p. Varnu esu kalbėjęs apie tai, kad turime sunkumų su namų savininkais, kurie atsisako duoti leidimą prie jų namo prikabinti iškabą dr. Kuršiaus atminčiai pagerbti. To pokalbio pasėkoje p. Varnas žadėjo įieškoti pagalbos įtakingų demokratų tarpe, kad jie savo autoritetu paveiktų namų savininkus, mums palankia prasme. Tuo pat metu Neris International Trade Co. direktoriai dr. Kazickas ir dr. Vallūnas dėjo daug pastangų per savo tarnautoją p. Callahan minėtam leidimui gauti. Panašiai kaip su p. Varnu buvo kalbėtasi ir su p. Barčiausku, bet nė vienas nebuvo pasakę, kad štai Jūs savo pastangas sustabdykit, nes "reikalas yra vieno žymaus republikono rankose", kaip tą p. Varnas tvirtina. Iš viso nei aš asmeniškai, nei N.Y. Lietuvių Prekybos Rūmų valdyba nestatėme ir nemanome taip klausimo statyti, kad mums tik respublikonų ar demokratų pagalba reikalinga. Ją vertinsime ir primsime iš katrų ji beateitų. Teisingai p. Varnas tvirtina, kad šiuo metu New Yorko miesto valdymas yra demokratų rankose, bet tas dar nebūtinai reiškia, kad ir visai namo savininkų bendrovės direktoriai yra demokratai, veikiausia yra ir demokratų ir respublikonų.

Dr. Kuršiaus atminties įamžinimas atitinkamos paminklinės lentos išstatymu pasaulinio miesto centre yra visų geros valios lietuvių reikalas ir kartu pasididžiavimas, kad mūsų tautai teko garbė šiam pasaulio didmiesčiui duoti pirmąjį mokytoją. Bet kiek amerikiečių tą žino? New Yorko Liet. Prekybos Rūmai deda visas galimas pastangas, kad tas faktas būtų atžymėtas atitinkama lenta judriausioje miesto dalyje t.y. vietoje, kur prieš tris šimtus metų stovėjo dr. Kuršiaus mokykla. Kiekvienas tu pastangų talkininkas bus priimtas išsklėstom rantom nesigilinant į tai ar jis demokratas ar respublikonas.

Gera padarė p. Varnas, kad būdamas New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininku išgavo dr. Kuršiaus paminėjimą mero Wagnerio proklamacijoje. Prieš eilę metų panašiai proklamacija dr. Kuršių kaip lietuvių paminėjo ir tų laikų meras O'Dwyer, bet tos proklamacijos ir dabar neklūdo lenkams dr. Kuršių savintis.

Ponas Varnas rašo: "Taigi, dėl to esame kalti mes patys, nes, vietoj eję pro atviras duris, veržiamės pro uždarytas." Gal ir taip, nes kur tik eįjome, patys duris turėjome atsidaryti, kurios įėjus ar išėjus ir vėl užsidarydavo. Bet jei p. Varnas žino kur atviras duris arba gali įsiveržti ir pro uždarytas, tai prašom, kviečiu į talką. Taipgi neabejoju, kad tokiam kvietimui pritaris ir New Yorko Liet. Prekybos Rūmų valdyba, nes, kaip minėta, talkininkų laukiame ir juos labai vertiname. Jei p. Varnui pavyktų gauti namų savininkų leidimą paminklinę lentą prikabinti, tai ir jo tvirtinimas, kad mes patys esame kalti, būtų daug įtikinamesnis.

A. SIMUTIS

NAUJAS BIZNIS AMERIKOJĖ

Nuo senų laikų gydytojas yra laikomas žmogaus gyvybės gelbėtoju. Jis rūpinosi žmonių sveikata ir tuo pačiu žmonių gerove. Gydytojas gydydavo kiekvieną sergantį neklausdamas, ar sergantis turės pakankamai pinigų už patarnavimą užmokėti. Ir mes dar atsimename gydytojų, kurie iš vieno sergančio imdavo 10 litų, iš kito 5 ar 3 litus, o iš kito nieko neimdavo ir dar pasiteiraudavo, ar jis turės pinigų vaistams nusipirkti. Panašiai būdavo Vokietijoje, Anglijoje ir kituose kraštuose. Už tai gydytojo profesija buvo laikoma viena iš humaniškiausių, o gydytojas visų labai gerbiamas.

Zmonės pasakoja, kad panašiai buvę ir čia — JAV. Odabar gydytojai baigia išvirsti biznieriais. Gydytojo profesija šiandien virtusi geru nauju bizniu. Mat, pagal amerikiečių apskai-

čiavimą gydytojo pajamų vidurkis esąs 30,000 dolerių per metus. Daugumas gydytojų didžiausia svajonė esanti ne geru gydytoju tapti ir nusipelninti žmonių pagarbos, o pasidaryti kiek galint greičiau turtingu. Tas nesutramdomas noras praturtėti ir esanti visų blogybių šaknis.

Žinoma, tas visas blogybes turi pakelti nelaimingieji pacientai. Jie nukentę ne tik piniginiu atžvilgiu, bet ir sveikatą sugadinę arba visai ją prarandę. Todėl anekdotas apie seną žmogų, kuris nenorėjęs eiti į ligoninę, o norėjęs numirti namie natūralia mirtimi, šiandien tapęs tikrove. Toks išpūdis susidaro, kai paskaitai daugiau spaudos. Štai gydytojas nuplovęs sveiką koją vietoje gangrenuotos. Ketverių metų mergaitė išpiautas apendicitas per apsirkimą. Po vidurių operacijos Mr. Y. greitai pasveiko, bet po pusantų metų staigiai numirė. Padarius skrodimą, viduriuose rastos gydytojo pamirštos žirkelės. Ir taip be galo.

Visa amerikiečių spauda mirga gydytojų kritika. Dar niekada amerikiečių gydytojas nebuvo taip žeminamas ir išjuokiamas spaudoje kaip dabar. Išleidžiamos net iliustruotos knygelės, kuriose keliamos gydytojų blogybės ir tyčiojamos iš to svarbiausio noro — praturtėti. Viena iš tokių yra "IT'S CHEAPER TO DIE" ("Pigiau yra mirti"). Dar niekada gydytojai nebuvo taip masiškai pacientų traukiami į teismą kaip dabar. Ir svarbiausia, kad seniau teisme bylas dažniausiai laimėdavo gydytojai, o dabar dažniau laimi — pacientai.

Visuomenės susirūpinimas pašlijusia gydytojų morale didelis. Tik ar atsiras priemonių tai pašlijusiai padėčiai pataisyti, sunku pasakyti. Gal geriausia priemonė būtų — laisva konkurencija. Valdžia turėtų įsikišti ir pasirūpinti, kad dvigubai daugiau studentų galėtų studijuoti mediciną. Kai bus daug gydytojų, pinigų gydytojai pacientų neturės.

M. STONYS

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

GINTARAS

LIETUVOS AUKSAS

Įvairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis.

Užsakoma per paštą.

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

Jackson Heights, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiamo: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Av. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

LIETUVA STEIGIAMOJO SEIMO ŽENKLE

(Atkelta iš 8 psl.)

tuvoje, kuri galima sakyti, pramonės neturėjo, o dirbęs pas ūkininką samdinytis dažnai būdavo geresnėje padėtyje, negu pats ūkininkas, toji partija pasisekimo turėti negalėjo. Be to, ji visados turėjo skaitytis su rimta komunistų konkurencija.

Žodžiu, seime sėdinčios politinės partijos neatvalzdavo gyventojų interesų diferencijos, kuri pasireiškėdavo periferijose. Seime buvo jaučiama ir partinės disciplinos stoka. Dažnai partijų lyderiams tekdavo rausti dėl įvairių jų partijų atstovų išsišokimų.

Ir dabar negaliu užmiršti socialdemokratų partijos atstovo Legecko kalbos, svarstant konstituciją. Jis su ašaromis akyse reikalavo tuoju panaikinti visus Lietuvoje veikusių caro išleistus įstatymus. "Ne tam mes nuvertėm carą, — teigė oratorius, — kad paliktume jo išleistus įstatymus, bet tam, kad nuo jų išsivadotume!" Ir tai sakė ne koks "liaudies sūnus", bet inteligentas, vėliau tapęs departamento direktorium. Arba vėl kitas atstovas — liaudininkas — seimo tribūnoje kalbėjo prieš Lietuvoje veikusią vaistinių privilegijų sistemą. Tačiau vėliau, sveikatos departamentui suteikus jam teisę Kaune atidaryti vaistinę, jis pasirodė esąs karščiausias privilegijų sistemos šalininkas.

Jei taip kalbėjo vad. inteligentai, ko tad reikalauti iš mažiau išprususių žmonių, kurie, atvirai

kalbant, sudare kiekvienos partijos atstovų daugumą. Jų kalbos iššaukdavo juoką ir linksmas replikas iš vietų.

Dar blogiau buvo priešinkiniuose mitinguose. Pats girdėjau viename Žemaitijos miestelyje, jau renkant sekantį seimą, diskusijas tarp pozicijos ir opozicijos. Opozicijos atstovas rėkė: "Jūs netikėkit tam mėlagiui. Kunigai veda kraštą į pražūtį. Ar jūs žinot, kad kun. Krupavičius, pasidaręs žemės ūkio ministru, už valdžios pinigų nusipirko cilindrus. Ar jūs žinot kiek jis kainuoja? Tiek, kiek kullama mašina!" (Sekė susirinkusiųjų pasipiktinimo pareiškimai).

Toliau kalbėtojas, iš kišenės išsitraukęs 50 litų banknotą ir rodydamas tą pusę, kur buvo nupieštas Kauno miesto herbas (jautis su kryžiumi tarp ragų), aiškino: "Štai, antras kunigas Jurgutis, vos spėjęs pasidaryti Lietuvos Banko valdytoju, tuoju atsispausdino pinigus, kuriuose kryžių pastatė jaučiui tarp ragų. Išrinkit krikščionis demokratams dar kartą ir šitą kryžių pamatysite prikabinatą prie jaučio uodegos".

Kalbant apie steigiamąjį seimą, negalima nepaminti, kad krašte buvo jaučiamos stiprios anarchistinės — bolševikinės nuotaikos. Priežastis buvo daug: Mickevičiaus — Kapsuko vyriausybė, kuri išvairiais sumetimais talkininkavo inteligentų daliai; grįžusi iš Rusijos jaunuomenė, užsikrėtusi revoliucijos idėjo-

Nauja statyba Šiauliuose

mis, ir t. t. Pakanka tik paminėti, kad vėliau tapę žymūs ir naudingi mūsų valstybės veikėjai, kaip profesoriai Avizonis, Kuzma ir Mažylis tais laikais buvo smarkiai susižavėję bolševizmu ir už tai vos vos nesužadėti.

O ką kalbėti apie eilinius žmones, kurie laukė turto padalinimo. Tas nuotaikas ir dabar gali susėkti iš pirmųjų tų gražu nekaringų vyriausybės aktų. Bijota žodžių: policija, prokuroras, karininkų laipsnių, o dar daugiau antpečių.

Policija buvo pavadinta milicija, pagal bolševikų kūrpalį. Šis pavadinimas pakeistas tik 1923 metais. Prokuroras buvo pava-

dintas valstybės gynėju. Organizuojant kariuomenę buvo atsiskaityta nuo karininkų laipsnių. Tik vėliau buvo prie jų grįžta, o poto atsimiti ir antpečiai.

Bus daugiau

VIENYBĖ

GERIAUSIA DOVANA
artimajam ar draugui
SVENČIŲ PROGA

Lietuviai biznieriai Brooklyne, Long Islande...

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybes ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-1477

NORI PIRKTI AR PARDUOTI
NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ
REIKALAIŠ KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21,
N. Y. — (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

Advokatas William J. Drake
Licensed Real Estate Brokeris

Pagalvok apie savo ateitį — ieškok
tinkamą namą savo šeimai ir sau.
Neatidėliok, bet ieškok, ir kreipkis į

AMERICAN HOME REALTY

Šiai firmai vadovauja biznyje patyręs advokatas WILLIAM J. DRAKE. Jis gerai apylinkę pažįsta, nes čia buvo kandidatu į Kongresą. LIETUVIAMS SPECIALUS PATARNAVIMAS. Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prieš savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

Arlington

RESTAURANT

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING
HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station
Phone: TAYlor 7-9842 ONA ir JONAS VALAIČIAI

REMKITE LIETUVIUS
BIZNIERIUS
NES JIE REMIA JOSŲ
LAIKRAŠTII!

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena
gražiausių užėigu

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

Winter Garden Tavern Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS Baras ir Restoranas

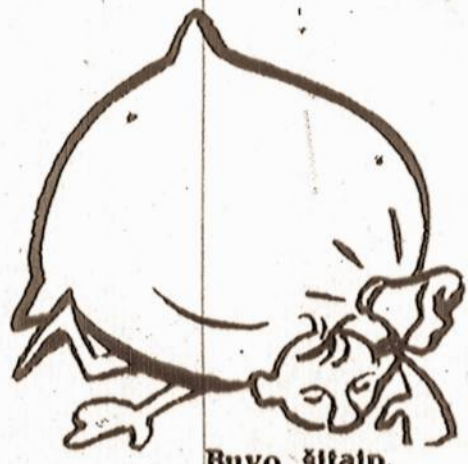
Salės koncertams, šokiams ir kitokioms pramogoms.
SUSIRINKIMAMS - NEMOKAMAI
Laikraščių ir knygų kioskas.

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas
280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-9672

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti
kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

MARTHA & PETER LISAUSKAS
64-09 56th ROAD MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWinning 4-8087

TAIP TARYBINĖ

šluota

ŠLUOJA...

OI, GRYBAI,

GRYBAI...

Buvo šitaip.

Išėjau grybauti. Rinkau rinkau grybus baravykus, jau baigiu ir į palaukę ties Druskininkų skerdykla išėiti, staiga žiūriu — kažkas baltuoja tarp krūmų! Šėlinu pirštų galais artyn, kad nepabaldyčiau. Priėjau — o ten maišas kažkokio be-gulės. Apėjau aplink, pasižiūrėjau, bakstelėjau koja — minkštas. Išdrąsinęs atrišau, kišu atsargiai ranką — šlapia... Ištraukiau — egi mano pirštai visi kruvinai! Kaip šokiu bėgti... O čia staiga girdžiu — motociklas burzgia. Sustojau ir žiūriu, kas čia bus? Motociklas privažiavo prie krūmų, motociklistas apsidairė, paskui griebė maišą, įvertė jį į motociklo lopšį ir nudūmė atgal miesto link. Aš netakis išpūčiau — juk tai Vy-tas Lusas! Tas pats, kuris, išvytas iš Valkininkų už sukčiavimą, atvažiavo į Druskininkus, čia pa-sistatė namą, nusipirko motociklą, visiems gyrėsi turįs šimtą tūkstančių rublių, dirbo kioske, pas-kuo parduotuvėje, čia išlikvojo; bet nuo baus-mės išsisuko, metus niekur nedirbo, o dabar dirba Druskininkų skerdykloje, šeria nuosavas kiaules skerdyklos pašarais ir pardavinėja jas tai pačiai skerdykloje! Ko gi aš išsigandau? Juk tai savas žmogus!.

Parėjau su grybais namo ir viską papasakojau žmonai.

— Bet kas gi buvo tame maiše? — paklausė ji.

— Iš skerdyklos pavogta mėsa, — atakčiau žmonai.

Kada gi tą Lusa sukčiavimą išmanė?

K. LAKAS

Naujas biznieriūs - A. Cilcius

J. Tysliavos, Jr. nuotr.

ALFREDAS A. CILCIUS, lapkričio 9 d. įsigijęs labai gražiai įrengtą užėigą — Rainbow Corner Bar & Lounge — 106-01 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. Užėigoje, be baro ir restorano, yra graži svetainė įvairiems parengimams — banketams, vestuvėms, krikštynoms ir t. t. Naujasis užėigos savininkas Alfredas Algirdas Cilcius yra 1913 metais Brooklyne gimęs lietuvis, vedęs buvusią Volungevičiūtę, taip pat gimusių Brooklyne. Alfredas ir Florence Cilciai augina sūnų ir dukterį. Alfredas A. Cilcius, 10 metų dirbęs įvairiose Amerikos statybos firmose kaip architektas, yra gerai žinomas ir lietuvių sporto mėgėjams, ilgą laiką žaidęs Lietuvių Atletų Klubu krepšinio komandoje. Kalba gana taisyklingai lietuviškai. Cilciaus vieta lengvai pasiekiami, nes yra prie pat Jamaica eleveiterio ir kitų susisiekimo linijų. Telefonas: VI 6-9506.

...ir New Yorko apylinkėse

ROBERT F. NARK

Aparaudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

Discounts to qualified
APPLICANTS
Mutual Insurance

Insure your tomorrow today!

Park Florist

Gėles pristatomos į bet kurias
paseulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

White Horse Tavern

BARAS,
RESTORANAS
IR SALĖ

DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS

86-16 JAMAICA AVE
Woodhaven, N.Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS,
Savininkas

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS
Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona

Pyragai vedybiniam ir
kitokiems pokyliams

Patarnavimas saziningas ir greitas

36-40 STAGG STREET
BROOKLYN 6, NEW YORK
Telefonas STagg 2-5238 23

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai -
rūpestingai, sąžiningai ir pigiau
patarnaus jums, jei tik jūsų auto-
mobilui reikalingas bet koks -
didelis ar mažas pataisymas.
Complete automotive repairs

85-42 WOODHAVEN BOULEVARD
WOODHAVEN, N. Y.
(86th Ave. kampas prie Jamaica Ave.)
Telefonas: Virginia 6-9683

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras

Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 EAST 26th ST. NEW YORK CITY MU 3-2928

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi
stereo, fonografi, dulkių siurbiai, oro vėsin-
tuvai. Didelės nuolaidos Admiral ir Motorola
aparatus. 40% nuolaidos Blaupunkt vokiš-
kiems Hi-Fi.

TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radi-
jas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. v.
Penktadieniai iki 9 v. v.

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA JOKUBAITIS
ir JURGIS JOKUBAITIS

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vynu pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

VIENYBĖ

Dr. J. K. Valiūnas, Neries bendrovės direktorius, kuris su žmona dabar lankosi Tolumose Rytuose, siunčia Vienybei linkėjimus iš Singaoro.

Dalia R. Bulgarytė, praeitą vasarą išgijusi magistro laipsnį chemijoje (Fordhamo universitete), dabar ruošiasi daktariniams egzaminams. Bulgarytė yra Fordhamo universiteto tyrimų skyriaus narė.

Lionė Juodytė, žinoma solistė, ši penktadienį, gruodžio 9, dalyvaus televizijos programoje, leidžiamoje rytais, nuo 9:30 iki 10:30 val. Kanalas 7.

Vilius Kunkis, kaip praneša Gen. Konsulas J. Budrys, mirė gruodžio 2 d. Toronto, Kanadoje. Liko brolis Augustas ir sesuo Gertrūda. Velionis buvo kilęs iš Klaipėdos.

M. Bručienė, žinomo biznierių Prano Bručo žmona, po neseniai padarytos vidurių operacijos, baigia sveikti.

J. Vaitiekūnas, plėšiko peršautas jo paties maisto krautuvių, mirė Wyckoff ligoninėje.

Adomas Galdikas vėl davė naujausių savo kūrinių dailės parodai, vykstančiai Almus Art Gallery, Great Neck, N. Y. Paroda baigiasi ši sekmadienį.

B. Jonynas parašė užpraėjusiam Vienybės numeryje tilpusį pranešimą "Dėl pensijos buvusiam caro armijos karininkams", bet, deja, per nepatvirtinimą autoriaus pavardė iškrita. Atsiprašome.

J. Slepetytis, pulkininkas, LB Tarybos ir Karių Veteranų Sąjungos New Yorko skyriaus pirmininkas, lapkričio 26 d. Philadelphijoje Lietuvos kariuomenės atkūrimo 42 metų sukakties minėjime skaitė paškaitą.

Dr. J. B. Dičpinigaitis praeitą pirmadienį savo ofise, 85-51 Forest Parkway, Woodhavene, buvo dviejų nežinomų vyrų užpultas ir skaudžiai sumuštas. Užpuolimo motyvai nežinomi.

Aleksandras Mizaras, ilgametis Vienybės skaitytojas ir rėmėjas Bostone, mirė gruodžio 2 d. Velionis buvo Laisvės redaktoriaus R. Mizaros brolis, bet priešingas jo skelbiamoms idėjoms.

Sonia Boris iš Chicagos neseniai lankėsi New Yorke pas dukrą, solistę Joan Francis ir žentą William Meliker.

Lietuvių Sluvėjų 54-tas skyrius laikys savo priešmetinį susirinkimą gruodžio 14; trečiadienį, unijos patalpose, 11-27 Arion Place, Brooklyne. Pradžią 5:30 val. vak.

Skyriaus nariai kviečiami dalyvauti, nes turėsime svarbių pranešimų.

T. Jągela, Sekretorius

J. Tysliavos, Jr. guotraukos

"VIENI IR KITI" autorius A. Skėma su aktoriais po vaidinimo dėkoja publikai.

Vienas ir kiti (Atkelta is 10 psl.)

Judesiais ištraukė žiūrovų šypsnį.

Elvira Ošlapienė gerai atliko jaunos ponutės rolę, gal tik vietomis per daug sušaržavo histeriškumą. Zenonas Jurys buvo įtikinantis gimnazistas, bet visą laiką matėsi jo kūno įtampa, kas sudarė dirbtinumo išpūdį. Asė Dauguvietytė ir Edvardas Juzumas jų nedidelius vaidmenis atliko be priekaištų.

Reikia atkreipti dėmesį į išpūdingą apšvietimą, kurį tvarkė E. Juzumas. Vytautas Strolia, režisūros padėjėjas, rūpinosi ir garsų efektais, kurie buvo atlikti su pasigerėjimu ir be kurių veikalas būtų nustojęs kelių išpūdingų momentų.

Dekoracijas pagal dail. Telesforo Valiaus eskizus išpildė dail. Jurgis Juodis, o medžio darbus atliko Romanas Vilkas.

Pastatymo sunkiausias "vaidmuo" teko akt. Kazui Vasiliauskui, kuris spektaklį administravo.

Premjerai beveik visi bilietai buvo išparduoti, gi sekmadienį atsilankė tik pusė tiek žiūrovų.

Jei būtų reikalo užfiksuoti žiūrovų nuomones apie "Vienas ir kiti", tai atsakymai svyruoja nuo "labai gražu" iki "vidutiniška". Bet negalima paneigti fakto, kad New Yorko visuomenė turi pagrindo šiuo vienetu didžiuliu dėkoti jo darbuotojams, ir linkėti, kad šis pastatymas būtų tik graži pradžia šios grupės ilgoje spektaklių virtinėje.

PRIMENAME:

Lietuviškos kamerinės muzikos vakaras įvyksta ši šeštadienį, 7 val. vak. Vienybės patalpose, 192 Highland Blvd. Brooklyne. Programoje Galdelio, Laurischkaus, Mendelsono Beethoveno ir Lefebvre kūrinių. Muzikos valandėlę ves V. Strolia. Kūrinius, be V. Strolios išpildys nelietuviai muzikai. Vakara rengia Filisterių Skautų Sąjungos New Yorko skyrius. Asmenys, kurie domisi muzika kviečiami atsilankyti.

V. Bacevičiaus radio koncertas įvyks ši sekmadienį, 8:30 - 8:55 val. vak. iš New Yorko Miesto Radijo stoties WNYC per KEYBOARD MASTERS PROGRAMA.

PADĖKA

Draugams, pažįstamiems, draugijoms, žodžiu ir raštu mane sveikinusiems, taip pat dalyvavusiems bankete spalio 29 d. F. Bručo sveikatinėje mano 60 metų amžiaus sukakties proga, reiškiau savo nuoširdžiausią padėką.

Adv. Steponas Briedis, Jr.

BAGDŽIŪNAI DĖKOJA DR. V. PAPROCKUI

Nuoširdžią padėką reiškia-me dr. V. Paprockui už padarytą sėkmingą operaciją mūsų sūneliui Giedriui ir didelį rūpestį bei nuoširdumą jo ligos metu.

Birutė ir Antanas Bagdžiūnai

PROF. ADOMAS GALDIKAS (kairėje) kalbasi su kitais dviem taip pat akiniuotais ponais (Spoku ir kt.) atėjusiais pamatyti "Vienas ir kiti" vaidinimą.

Praeitą savaitę A. Skėmos pastatyto vaidinimo atėję pažūrėti: dr. Budzeika, inž. A. Mačionis, Molis ir kiti.

Gruodžio 23 d. Vienybė išleidžia padidintą Kalėdinį numerį

Draugijos, biznierių ir pavieniai asmenys

Draugijos, profesionalai, biznierių ir pavieniai asmenys prašomi atsiųsti savo sveikinimus iki gruodžio 20 d.

SVEIKINIMAI NUO \$5.00 IKI \$150.00 UŽ VISĄ PUSL.